

Schicht-szappan

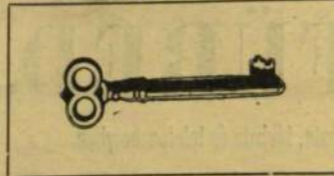
„Szarvas“

vagy

„kulcs“

jeggyel

10982

Legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva!

SZÉPSÉG KIRÁLYNŐJE VAGYOK

mióta az általánosan kőszedelt NORMA-crém használom, mely vegytiszta, zsír- és higanymentes, az arczbőrre teljesen ártalmatlan, gyors hatású, néhány nap alatt eltávolít szőpőlyt, májfoltot, mitesszert, ráncokat, az arcznak friss üde színt kölcsönöz. Norma-crém 1 üveg 2 K, bórmentes küldéssel 2 K 70 fill. 3 üveg 5 K 40 fill.

Norma-puder, mely három színben kapható, dobozonként 2 korona.
Norma-arcmosósóvíz 1 K 60 fillér.
Norma-szappan 80 fillér.

NORMA-hajfestő,

teljesen ártalmatlan, eddig nem létezett natást ér el annak használatával, a hajnak természetes színt vissza varázsolja. Egyszeri használat négy hétre elegendő. Kapható fekete, barna és szőke színben. A kezelés teljesen eltér az eddigi használatban lévő szőkeítőtől, minthogy a festés csakis egy ívegből történik, s nem, mint a más hasonló hajfestékeknek a hol egyszerre kétféle szert használata szükséges. Arak használati utasítását egy üveg 4 K, bórmentes küldéssel 4 K 70 fill. Két üveg 7 K 20 fill. bórmentes. — Megrendelhető utánvét vagy a pénz előleges beklüésé mellett.

VÁROSI GYÓGYSZERTÁR a „Fekete sas“-hoz, Temesvár, Szent-György-tér 1/B. Főrakár: Török József gyógyszerárban Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 10688

Menyasszonyok szíves figyelmébe!

Fehérnemű-kelengyék

igen szép kivitelben, mérsékelt árban készítettnek. Különlegességek: 11035 divatos vászon-, batizt- és selyembluzok, alszoknyák, harisnyák és zsebkendőkben.

Kelengyeköltésigénytelést és árjegyzéket szívesen küld **MÁRTON JÁNOS** fehérnemű és vászonüzleto, Budapest, Kossuth Lajos-utca 17. szám.

CHINA-BOR VASSAL

erősítőszert gyongölködők, vöröszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852

Küldés fiz. Több mint 3500 orvosi vélemény. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** Vászrolható a gyógyszerárban állításos üvegben 4 K 2.03, egész literes üvegben 4 K 4.30.

TUDJÁK MÁR T.HÖLGYEINK?

Ha nem, szíveskedjenek tudomásul venni, hogy az egyedül létező szépitőszert, mely 2-3-szori használat után biztosan hat, a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATE!

Családlatos az az eredmény, melyet a t. hölgy vele elérnek. Néhány nap után eltávolít minden arcztisztatlanságot klütést, pattanást, szőpőlyt, májfoltot, bőrcákát (mitesszert), kisimítja a ráncokat, redőket és az arczbőrre féhérré, üdév, suomná varázsolja. Balassa gyógyszerészes kezességét vállal, hogy ártalmatlan anyagot nem tartalmaz. — Vigyázzanak, hogy utánzatot ne vegyenek, hanem kisárodalag olyat, melynek minden üvegén a BALASSA név látható. Csak egyszer próbáknél rendeljék meg tisztelt hölgyeink a

BALASSA FÉLE UGORKATE!

bámulatos hatású szépitőszert, akkor tiszta, üde, fiatal arczuk less és szépségüket megtarthatják, ápolhatják, növelhetik. Egy üveg ára 2 kor. Ajánlatos még az Ugorka-szappan, kellemes illatú és nagyserű hatású toliett-szappan. Ára 1 K. Nagyon kedvelt a Balassa-féle PUDER (hőlgypor), mely háromféle színben (fehér, kréms és rózsaszín) kapható. Ára 2 kor., kis doboz 1 kor. 20 fill. Dícsérik még a hölgyek az Ugorka-crémot. (Ára 2 korona.) Készítő és főszéklüés hely:

BALASSA KORNÉL gyógyszerár BUDAPEST-ERZSÉBETFAVA. Postai széklüés naponta. — Kapható azonban minden nagyobb gyógyszerárban.

Főrakárak Budapestben: Török József gyógyszerár, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. Dr. Egger Zoltán gyógyszerár, Váci-körút 17. — Zoltán Béla, gyógyszerár, V. Szabad-út-tér. — Kerpel Vilmos gyógyszerár, Lipóti-körút 28. Főrakár a béneklüés városiárkban: Detsinyi Frigyes, V. Marokkai-utca 2. — Lux Mihály, IV. Múzeum-körút 7. — Neruda Fándor, IV. Kossuth Lajos-u. 7. — Molnar és Moser, IV. Koronaherceg-utca 11. sz. 10856

Olcso cseh agyptoll!

5 kiló: új fosztott 9,00 K, jobb 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K 30 K

Szállítás portmentes, utánvét. A kiserelés és visszavétel portmentesítés ellenében megengedettek. 11023

Benedikt Sachsel, Lobes 279, Post Pilsen, Böhmen.

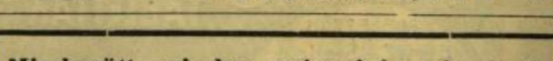
Világhírű kintetett olmitói Quargli.

Az első olmitói gépüzemű sajtgyár, mely 1830. évben alapított, a mai saját gyármanájból egy postai küldeményt bórmentes és utánvéttel 3 K 70 filléért. Nagyobb megrendésekkel a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmitz, Böhmen. 10821

Hogy karcsuvá lehessünk

a nákül, hogy egészségünknek ártalmára volna, használjuk a „**PILULES APOLLO**“ melyek tengeri növények alapján vannak előállítva és párisi orvosokintézetektől jóváhagyva. Ezen könnyen betartható gyógyszerelés rövid idő alatt oszlatatlanul elhajtja túlsúlyos embőrpontot és biztosítja a kivételesen győgytelést mind a két nemnél. Ez a lúka minden elegáns hölgynek, ki nyúlának és fiatalok alkiját meo akarja őrizni. Egy flacon ára utasításal 6 K 45 bórmentes, utánvéttel K 6 75 J. Batlo, gyógyszer. 5 Passage Verdun, Páris (IX). — Raktár Ausztria-Magyarország részére Budapestben Török József, gyógyszerár, Király-utca 12. 11019

Mindenütt, minden győgytárban kapható. A hátsban és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismerve

Thierry A. győgyyszerész balzsama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknek mint felhőgés, gyomorégés, székrekülés, sa képződés, túletetés érzete, gyomorzőrés, ötvágytalanság, katarrhis, gyuladás, éyengeségi állapot, fellüvődés stb. stb. Működik mint gőres- és fájtaomcsillapító, köhögést szüntet, nyálkailó és tisztít.

Postán legkevesebb széklüés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kicsinybeni eladásnál a raktárkban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ketlős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zold apéza védjegyre: „Ich dien.“ Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsamgyármanások viszonteladása törvényileg tilva van. 1054

Thierry A. Centifolia-kenőcse

fájdalomszünetelő, puhító, oldó, huró, győgyító stb. legkisebb postai széklüés 2 üveg 2 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárkban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főrakár Budapestben: Török J. dr. Egger L. I. győgyserár: Lugoson Vértés, közvetlen rendelések ezimendők: „Schutzengel Apotheke“ des A. Thierry in Pragrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az őszeg előzetes beklüés esetén a szállítást egy nappal előbb történik, mint utánvétellel és az utánvétellel pótljék is megtakarítható, így ajánlatosabb az őszegget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni.

8 napra próbára

alküldöm mindenkinek elegáns

valódi fekete acél tokban, lapos minta, látható anker-egyensúlyival, és pontosan szabályozott 80 óras, kövön járó szerkezettel és kitévelem magamat, hogy valaha napon belül visszavesszem és az őszegget azonnal visszaküldöm. Az eredeti gyári árak lényegesen és hirtelen győgytelést. 1 dró 2 K 25. Ugyanaz I. minőség, extralapos 4. frt. Arany- és ezüstszücsök tokban 4 90 frt. Valódi aranyplaque tokban (6 órai tartással) 5 K, ezüst 6 frt. arany 30 frt. Minden órához 3 évi írásbeli jótállás. Széklüés utánvétellel. „A nagy óragyárhöz“ cég

BÖHNEL MIKSA

óras, Wien, IV. Margarethenstrasse 38. szám. A császári és királyi állami hivatalnokok szállítója. Kérje nagy magyar aranyórakemet, több mint 1000 kópéval minden fajtájú óráról, arany- és ezüst-óráról ingyen és bórmentesen. Figyelem! óra plombbal 2 frt. 11036

19. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁJUS 7.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, Külföldi előfizetőknek a postallag meghatározott viteldij is eszótlanó.

SCHILLER HALÁLÁNAK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA.

A NÉMET NEMZET nagy irodalmi emlékünnepe, Schiller Frigyes halálának századik évfordulója egyuttal az egyetemes mivélődés ünnepe is, mint minden oly ünneplés, mely az irodalom, a tudomány s a művészet valamely igazi nagyságának szól. A nagy költő, nagy tudós, nagy művész nem egy nemzeté, hanem az egész emberiségé, mert az emberi szellem legemesebb s leggazdagabb tulajdonságai jutnak benne diadala s az egész emberiség haladásának egy-egy lépcsőjét kell benne látnunk. Ezért ünneplte Schiller emlékét a Kisfaludy-Társaság is, jelét adva annak a közönségnek és szellemi kapcsolatnak, melyet a magyarság a nyugati mivélődéssel mindig fentartani és ápolni igyekezett.

Mint a világirodalom majd minden nagyságának, Schillernek is van része a magyar költői szellem fejlesztésében. Száz évvel ezelőtt Kazinczy a maga nagy irodalmi reformjában Schillerre is támaszkodott s tanítványai és követői lantján ha megszólalt az ének, nem egyszer észre lehetett venni rajta a nagy német költő hatását. Még Petőfi sem maradt teljesen ment, legalább költői pályája legelején, e hatástól. Azóta irodalmunk önállóbb s nemzetközi irányú kifejlődése s az idők szellemének változása nem engedte, hogy Schiller hatása élénkebben érvényesüljön költészetünkben, de a költő neve mindig tiszteltben állott s művei hatottak a közönségre nálunk is. Lirai költeményei legnagyobb részét két egyaránt jeles fordításban is bírjuk magyarul; drámái, régebben kivált „A haramiák“, „Ármány és szerelem“, a „Fiesco“, újában a „Stuart Mária“, az „Orleansi szűz“ s legújabbban a legnagyobb szabású: a Wallenstein-trilógia is gyakran feltűntek színpadaink s megtették a maguk hatását a magyar közönségre. A

német dráma nagy írói közül körülbelül Schiller szerepelt legtöbbet a magyar színpadon. Nem lehet tehát azt mondani, hogy a magyar mivélődést idegen Schiller szelleme. Mégis meg kell vallani, hogy a nagy német költők között Schiller aránylag a legkevesebb hatással volt a nem-német nemzetekre. E jelenség csak azzal válik érthetővé, ha meggondoljuk, hogy Schiller a legnémetebb minden német költők között, benne jut a német szellem leg-tökéletesebb öntudata a művészet terén. Mint egy híres francia író mondotta, a németeknél azt a feladatot, melyet a francziáknál a nagy forradalom teljesített, Kant bölcsészete oldotta meg. Hozzá tehetjük: Kant bölcsészete és Schiller költészete. A német nép szellemének meg-

felelően az ő forradalmuk nem a parlamentben, a guillotine körül s a harcsteren, hanem a lelkekben s az agyokban ment végbe: a helyzetének, viszonyainak, jellemének megfelelő új világnézetért való óriási küzdelmet belső eszközökkel, a gondolat erejével vívta meg a spekulatív németiség. S ez az új világnézet a maga új ideáljával, új erkölcsi világnézetével Schiller költészetében nyilvánul legjellemzetesebben s a német ember lelkéhez legközvetlenebbül szóló módon. Ez új ideálok ugyanazok voltak, melyekhez több-kevesebb küzdelemmel, előbb vagy utóbb fölvergődött minden mivelt nemzet, de más-más oldalról s más-más szempontból fogta fel mindegyik s ezért egyénileg módosultnak mutatkoznak mindegyiknél. Jellemző tény,

SCHILLER FRIGYES. — Graf 1786 és 1791 közt készült festménye után.

illeszti be a maga szellemi és anyagi életnek rendjébe. Bármennyire elválasztja valamely más néptől a politika s a nemzeti érdek, a szellemi téren sohasem emel vámsorompót határain, befogad s önmagához hasonlít mindent, a mi a befogadásra és áthasonításra érdemes. Ezt a jelenséget minden német költő közül Schilleren láthatni legtipikusabban, abban a viszonyban, melyben egyrészt kortársaihoz, másrészt tárgyaihoz állott. Nemes szellemében ritka tökéletességben volt kifejlődve a barátság érzése; baráti viszonyban, többé-kevésbé benső lelki egységben volt kora legértékesebb német szellemeinek legtöbbjével s ezek félreismerhetetlen hatással voltak érzés- és eszmévilágára. E hatást ép úgy be tudta olvasztani a maga egyéniségébe, gazdagítva ezt a nélkül, hogy önállóságát csorbította volna, mint a hogy beolvasztotta Kant filozófiáját. Sejtjük azokat az elemeket, melyek barátai lelkéből áramlottak az övébe, világosan látjuk azt az átalakulást, melyet Kant idézett elő benne, de nem min kivülről benyomult, eltanult hatások tűnek föl, hanem mint saját egyénisége szerves alkotórészeivé tett benyomások. A mit másoktól kapott, az is ép annyira az övé lett, mint a mi egyenesen az ő lelkéből fakadt. Ép így bele tudta magát élni tárgyaiba is. Ezek választásában nem szorított sem saját nemzetére, sem bizonyos korra. Színműveinek s kisebb költeményeinek tárgyai hol ókori vagy német mondák, hol pedig német vagy külföldi történeti események. S e különböző tárgyakba korlátot alig ismerő fogékonysággal tudta magát beleélni; az eseményeket lelkileg a szó szoros értelmében végigélte, a személyeknek a maga lelke erejéből adott életet. Ép úgy elsajátította minden vonatkozásában Wallenstein korát, mint a Tell Vilmos mondai Svájcját. Nem kellett neki helyszínt, népet, viszonyokat megfigyelni és tanulmányozni, egyes elemeiből rekonstruálta azokat, beleolvastotta a maga lelkébe s úgy hozta újra napvilágra. Szembetűnő minden nevezetesebb művén, hogy mennyire saját lelkének folyása s meglátni minden gondolatán, hogy saját lelke mélyeiből hozta napvilágra. S viszont minden változásai, fejlődési fokozatai mellett munkássága teljesen egységes egész, mert minden műve szinte önmagától fakadt lelkéből, nem külső befolyások, nem mellékes célok érdekében, hanem benső kényszerűségből.

Alakját tiszta fényvel veszi körül a művészetről való eszményi felfogása s ragaszkodása e felfogáshoz minden körülmények között. A művészet neki nem volt sem hasznosnak eszköze, sem üres órák betöltésére való hiv-

SCHILLER NEJE, SZÜL. LENGEFELD SAROLTA.

GOETHE ÉS SCHILLER SÍRJA WEIMARBAN.

ságos játék, hanem nemes kötelességteljesítés, a szellem legkomolyabb és legfontosabb tevékenysége. S a művészetet minden mellékzértől megtisztítani, szolgálai viszonyából uralkodói magaslatra emelni, ez volt mindig legfőbb törekvése. Soha, még ifjúkora küzdelmei és nélkülözései sem vitték rá a művészetrel való visszaélésre, a tömegek izlésének való kedvezésére. «Olyan célért — mondja maga egyik

levelében — a mely költői érdeklődésen kívül állott, soha életemben nem bírtam tenni semmit.» El volt telve a költészet nagy emberi feladatainak öntudatával s minden tollvonásával nemzetét s általa az emberiséget igyekezett szolgálni.

Ebből folyt aztán, hogy nem tartozott azon lángelmék sorába, a kik szinte öntudatlanul, játszva szórják ki lelkük kincseit az emberiségre. Minden ízében öntudatos költő volt, a ki e hivatás szempontjából fogta fel a saját munkásságát. Soha egy könnyelmű szava nem zavarta hivatása szentségét, soha egy lépést nem tett, mely nem lelke céljainak lett volna eszköze. Öntudatos megosztotta ugyan a friss közvetlenség ama hatásától, melyet a naiv lángelmékben annyira csodálunk, a fölszínes néző számára talán hidegnek is mutatja, — de Schiller nem is az a költő, a ki egyszerre, első látásra föltárja mindenkinek minden gazdagságát. A ki őt igazán érteni és élvezni akarja, a ki bele akar hatolni mélységeibe, annak szeretettel és fogékonysággal kell hozzá közelednie, annak föl kell nyitnia a megértéséhez vezető ajtókat, bele kell magát élnie műveibe rokon szívvel és rokon elmével.

A német nemzet igyekszik is erre. Egy évszázad folyamán többször is változott a viszony Schiller s nemzete közt. A XIX. század első évtizedeiben ő reá esküdött minden német, ő érte lelkesedett, mint legnagyobb költőjéért s a lelkesedés e faja utóbb — mint rendszeren történni szokott — merő üres lármává lett, a Schiller név ércze elkopott a sok dícsőítésben. Aztán a század közepe után jött az ellenhatás: a mértékellen dícsőítés helyébe mértékellen kritika, egyszerre észrevették, hogy Schiller már elavult, hogy a mit nemzetének adott, nem is volt tiszta nemes fém, a mely ment a rozsdától. Ez igaztalan és hálátlan ítélet a legutóbbi évtizedekben tökéletesen megváltozott. A lelkek ama kielégítetlen, forrongó nyugtalansága, a szellemi élet szakadozottsága s az erkölcsi fogalmak ingadozása közben, mely a modern kort jellemzi s melyet az erősebb belső életet élő német kétszeresen érez: egyszerre csak újra visszakiavá-koztak Schillerhez, mint a lelki harmonia, a szellemi egység és erkölcsi biztonság forrásához. S a mai nemzedék nem farag ugyan belőle bálványt magának, mint apái tették, de mélyebben igyekszik átérteni és átérzeni s a maga élete javára kiaknázni. A mostani Schiller-ünnep nem pusztán konvencionális színjáték, hanem nyilvánulása egy szép és nemes szükségérzetnek. Egy nemzet ünnepe, a mely újra megtalálta s keblére öleli nagy költőjét. S. A.

SCHILLER SZÜLŐHÁZA MARBACHBAN.

A HÁZ, MELYBEN SCHILLER MEGHALT WEIMARBAN.

BENCZÜR GYULA RAJZAI SCHILLER «HARANG» CZIMŰ KÖLTEMÉNYÉHEZ.

A harang kiemelése.

«Most kötélén minden szélén
Húzzuk sírjából elő;
... Húzd, legénysereg;
Mozdúl, száll, lebeg!
Add, ég, legyen üdv harangja;
Béke legyen első hangja.»

Keresztelő.

«... Tiszta legyen a harangzó,
Mert hisz övé a kedves ének,
Mely üdvözi a csecsemőt,
Legelső útján életének,
A melyre alva viszik őt.»

Dóczy Lajos fordításából.

A VÁRAKOZÓ.

Schiller költeménye. Fordította Vargha Gyula.

Nem nyilik-e a kicsiny ajtó?
Nem hallom-e zörgni a zárt?
Oh nem, csak a szél, a sohajtó,
Zúgatja fölöttem a nyárt.

Ölts dísz magadra, zöld lombos tető!
Mélton fogadd, ha jó a bájos angyal.
Borjulatok csarnokká, árnyvető
Ágak, reá szelid éjt szöve halkkal!
S a rózsá-arcz körül legyezgető
Szellők susogatok beszédes ajkkal,
Ha szép terhét kis lába megszádozva.
A szerelem boldog helyére hozza.

De halga! mi zörgeti távol
Futtában a kerti gyeptű?
Vagy úgy, följedve az árnyból
Csak egy madárka repült.

Nap, oldsd ki fáklád! Szellemmépes éj
Jövel, borulj le kedves némasággal!
Bontsd bitor fatyulad, míg a földig ér,
Fonj bó titokzatos szövésű ággal!
Irigy fültől fut a szerelmi kéj,
Fut a hivatlan kandi napvilágtól;
Csak a titoktartó estnek szabad
Lenézni rá, meghíttén, hallgatag.

Nem távoli hang kel-e hiva,
Susogó, halk női beszéd?
Oh nem, csak a hatyru hasítja
Az ezüst tó sima vizét.

Fülembe folynak légy harmoniák,
Csorg a szökőkút kedves locsogással,
Az alkony esőjén hajlik a virág,
Most minden lény gyönyört cserél egymással;
A szülő int, barackz mosolyg le rád,
Zöld lomb között dagadva párosával;
A légből illat árad szerzetészt,
S fölszissa égő homlokomb tüzet.

De mi az! Nem lépteket hallok?
S zörrenni a sűrű fasort?

Oh nem, csak a földre lehullott
Ért őszi gyümölcsös nesze volt.

A sápadó nap veszti színeit
S lezárja tűzszemét édes halálban;
A napfényt gyűllő virág pedig
Merészen nyitja kelyhét a homályban.
A teli hold lassan emelkedik,
A szunnyadó föld összefolyt az árnyban;
Övét megoldja valamennyi báj,
Most minden szépség leplezetlen áll.

Mi csillog amott, mi féhérik?
Selymruha fénye talán?
Nem, szobrok márvány köve fénylik
Tiszafák mély árny falán.

Oh vágyó szív, ne kéjelegj tovább,
Káprázatokkal játszva önfeledten!
Üres a kar, mely őt ölelni vágy,
Az üdvnek árnya meg nem hűti keblemm.
Hozd őt, az élot, érte sír a vágy,
Hadd érezem gyöngéd kezét kezemben!
Ruhaszegélye árnyékát csupán —
S valóra vál a pusztán látomány.

S mint a gyönyör égből alászállt
Órája, ha földre lejtő:
Halkan közelíte s barátját
Csókkal költötte fel ő.

SCHILLER-ÜNNEPEN.

Irta és a Kisfaludy-Társaság Schiller-ünnepélyén felolvasta Hegedűs István.

Egy város eltűnt, hullám eltemette,
Hallottam róla mélabús regét;
Harangzó hallszik méla holdas este,
Ábrándos lelkek hallják zengését;
S habár hullámok árja reng felette,
Mikéntha most is minden élne még:
De földi ember el nem érheti,
Ez a világ már meghalt öneki.

Egy korszak eltűnt, száz év hullámára
Zúg már felette, mélyen fódve el.

De im elm száll rég letűnt világa,
— A lant hatáma ily csodát művel —
Lite, kétsége, szép reménye, álma
Zengő sorokban új életre kel;
Harangzó hallszik, hangja messze száll:
Liv templomodba, örök Ideál.

A szellem testet alkot önmagának,
A költő lelke épít és teremt;
Magasba tör, ragadják égi szárnyak,
Köznap salakját hagyva ide lent;
Megnyitja útját egy magas világnak,
Merészen tárva föl a végtelent,
Vágyódva föl az örök szép után,
Igát széttörve száll Pegazusán.

Mert itt igát vetett reá a forma,
A szüklátó kor törpe szelleme;
A lelki korlátok között szorongva,
Napfénybe nézni vágyott asszeme,
Házáját látta szerte darabolva,
Népet nyugozta ezer lánccs szemé:
Kitört merészen s tört bilincseket,
Szabadáá tette a rab lelkeket.

És földjéde bívós nagy hatalma,
Az új életre keltő képzelet
Szent árnyakat, lelkéből lelket adva,
És táboruk zajongva megjelent.
Egy szózat hirdeti a csatazajba,
Megrázza úgy a kisszerű jelent,
Hogy szívet, lelket bívólet fog át,
A hit, a szív, a lángész szent jogát.

Csendült az Alpesek hófedte ormán,
Csendült a mélyben Tellnek kürtzava:
Bérezről a völgybe zúg le, mint az orkán,
A népszabadság láng-fuvalata;
Míg harsogott a Bastille pusztá romján
A szomszéd népek szabadság-dala:
Szellem-táborral Schiller tört elő
S a lelkek lánczait széttördel.

Maga letört. Nagy lelke szárnyat öltve
Hamar itt hagyta teste börtönét,
Hebe nyujt kelyhet égi nektárt öntve,
Melyért esenge, míg e földön élt;
De fényköréből ha lenéz a földre,
Ujjongva látja, mint megnőtt a nép
S hogy száz darabból egygyé lett hona:
Mint zenghet ott fenn most örömdala!

Nines ötven éve, hogy őt ünnepelte
A szabad lelkű népek tábora,
A kedv ha gyúlt, gyújtotta azt a lelke,
Költészetének gyújtó lángkora.
Sorompó állt még, még bilincser verve
Szerette népe járatot hordozta:
De talpra állt és diadalt arat
Az egyetértő hoofi akarat.

Én nemzetem! Ép akkor ünnepeltél.
Volt «élni benned hit, jog és erő»,
Költőd emléken lánggal lelkesedtél,
S lánczod leverte törtél is elő;
Sívár jelenben akkor építettél,
Megnyitl előtted végtelen jövő...
Hívók, a templom gyorsan készen áll,
Hol egyesít a nemzet-ideál.

És most mi bús, mely ádáz csüggettség
Ejti rabul a szabad lelkeket!
Hiszen ma is a régi szózat zeng még,
Hogy czélt ne érjünk, oh, az nem lehet!
De pártviszály, hitetlen néma kétség,
A föld sarába újra visszavet...
... Harangzó hallszik, szívre béke száll:
Ne csüggedj népem, hiv az Ideál.

A FATRÓNUS.

Elbeszélés. (Vége.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Szép egyemeletes palota volt az úgynevezett «dupla telken», izléses, nemes formájú, minden cifrafény nélküli épület. Kissé hátrább feküdt, lombos fák között, hogy az út pora ne érje.

AZ ERZSÉBET-NŐISKOLA TANÁRI KARA A PÁPAI KIHALLGATÁS UTÁN A Vatikán BEJÁRATA ELŐTT.

A rásos vaskapun csegetni kellett, mert be volt csukva. Míg a cerberus jött, vegyes érzelmek közt nézegettem a különféle csinos filagoriákat a kertben, a sárga kavicsos gondosan behintett utakat, melyeket orgonabokrok szegélyeztek, nyilni kezdő lila virágfürtjeikkel. Minnek tagadnám, újra elfogott az irigység a parvenük iránt, mire előzammogott egy apró öreg ember, nagy könyvvel a hóna alatt s belülről megkérdezte:

— Kit tetszik keresni?

— Keőpatak urat. Itthon van?

Figyelmesen megnézte arcomat, aztán nem az ajtót nyitotta ki, de a nagy könyvet, jobban mondva vaskos albumot, mely (jól láttam a rácson át) arczképekkel volt tele ragasztva, végig lapozta a könyvet, majd kinyitotta az ajtót és nyájasan így felelt:

— Igen is itthon van, tessék besétálni.

Beléptem, de nagyon kíváncsi voltam az albumra.

— Mit tartogat abban a könyvben?

Diplomatikusan mcsölygött.

— Hja kérem, az a házirend titkaihoz tartozik.

A SZENT PÉTER-TEMPLOM ESTE.

MAGYAR ZARÁNDOKOK A SZENT PÉTER-TÉREN.

A MAGYAR ZARÁNDOKOK RÓMAI ÚTJÁBÓL. — Jelfy Gyula fényképe.

— Kicsoda maga?

— Én a házmester vagyok.

Elöl eresztett, mialatt az ajtót újra gondosan becsukta mögöttem. Hm, most én voltaképen fogoly vagyok itt. Mentem, mende-géltem a görbén kanyargó utakon a ház felé, midőn hangok hallatszottak az egyik filagoriából, egy vékony leányhang és egy férfi bariton. Ösztönszerűleg megálltam hallgatóni, nehogy valami kényes jelenetre toppanjak. A vastag hang Kísfaludyról beszélt, a vékony hang kérdezett valamit s megint a vastag felelt.

— Csak tessék kérem, de nem arra! — mondá a szolga. — Az nem az úr. Az a professor. A kisasszonynak órája van a magyar irodalom-ból. Az úr a dolgozó-szobájában van.

— Ülj mellém a kandallóhoz, föl van szítva melege, — hallatszott e közben a filagoriából s valóban engem is megmelegített és kiengesztelt a tény, a mit már többször tapasztaltam, hogy az előkelő zsidóknál a magyar irodalom teljes ismerete hölgyeik műveltségének kiegészítő részét képezi.

A főépületbe lépve a szolga megmutatta az ajtót, a melyen belépve, egy halványzöld bútorzatú szobában találtam magamat, hol az

GRÓF GOLUCHOWSKI OSZTRÁK-MAGYAR KÜLÜGYMINISZTER LÜTZOV RÓMAI NAGYKÖVEITEL A MÁRKUS-TÉREN.

TITTONI OLASZ KÜLÜGYMINISZTER AZ «EURÓPA»-SZÁLLÓHOZ ÉRKEZIK GOLUCHOWSKI LÁTOGATÁSÁRA.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR ÉS OLASZ KÜLÜGYMINISZTER TALÁLKOZÁSA VELENCZÉBEN. — Jelfy Gyula fényképe.

ajtóval szemben egy asztalnál írások fölé hajolva, egy kúszált hajú fiatal ember irt valamit.

Előtte egy fekete ládikó hevert, azon igazított vagy csavart valamit, mire a ládácska, hallani lehetett a siri csöndben, ketytyentett egyet, a fiatal úr felkelt ekkor, egy-két lépést tett elémbe a füle mögött hagyott tollával.

— Mivel lehetek szolgálatára?

— Keőpatak úrral szeretnék beszélni.

— Kit jelentsek be nála?

— Mondja, hogy egy földije van itt, régi, nagyon régi ismerőse.

— Üzleti ügy?

Boszús tekintetet vehettem rá a tolkodó kíváncsiságáért, mert mentegetőzni kezdett.

— Bocsánat, de ez nálunk házi szokás.

— Az is házi szokás, — feleltem csipős gúnynyal, észrevéve, hogy az ifjú ember asztalán a fekete ládikó egy kis fényképeszeti készülék, — hogy a látogatókat lefotografálják, mint a rendőrségen?

— Az is, — felelte nyugodtan. — Mert a kik a bizalmunkkal visszaélnék, azokat beragaszt-hatjuk aztán egy könyvbe és soha se jöhetnek ide többé.

A FOLLIGNÓI PÁLYAUDVAR, RÓMBA UTAZÓ MAGYAROKKAL.

HUSVÉTI VIRÁGPIACZ RÓMÁBAN A PIAZZA ESPAGNÁN.

A MAGYAR ZARÁNDOKOK RÓMAI ÚTJÁBÓL. — Jely Gyula fényképei.

(Aha! Most kezdem már érteni az albumot a házmester kezében.)

Mindez igen furcsa volt nekem, de már csak mégis el kell tűrnöm, ha segíteni akarok a papomon.

— Hát nem üzleti ügyben jöttem, — mondtam — hanem valami kért valóm van. Nem ugyan magamnak, de . . .

— Mindegy, — felelte. — Minket nem érdeknek a személyek. A hol kért valóm van, ott baj is van. S a hol baj van, mi ott vagyunk a segítséggel. Hogy az efféléket kötelességem megkérdezni, az csak az ügy érdekében történik. A sommás eljárás kedvéért tetszik tudni. A kérelmezőknek nem szükséges a tanácsos úrhoz fáradni. Ez egy erkölcsi megkönnyítés, tetszik tudni. A kérelmezőtől nem kívánatik a megalázkodás. Ha már egyszer kap valamit, hadd kapja olyan formában, a mely nem feszélyezi. A tanácsos nem akarja az arczpirulásokat élvezni. Van egy zsidó és egy keresztény titkária, ezeknek a rendelkezésére bocsátja a jótékony célra szánt összegeket . . . Az egyik én vagyok ezekből, szolgálatjára. Már t. i. nem az összegekből, hanem a titkárokból. Karpf Mór vagyok.

Kezet nyújtottam neki.

— S mi ketten aztán megítéljük a szükség okát, mekkoraságát, a kérelmező személyét, érdemeit és a szerint osztjuk fel rövidesen, hamarosan. Azért nem szükséges a tanácsos úrhoz fáradni.

— Igen szép és nemes eljárás, de az én kéresem nem efajta jótékonyági adományokra vonatkozik, okvetlenül magával az udvari tanácsos úrral kell szólanom.

— Ne jelentsem a becsesét (becses nevét) is? — kérde Karpf úr, mire átadtam a kártyámat s ő fürgén tűnt el, hogy egy perc múlva maga az udvari tanácsos rontson ki.

— Ah, milyen meglepetés! — kiáltott fel szívélyesen, kékes szemei csillogtak, arca, kopasz homloka ragyogott az örömtől. — Isten hozta nálunk, kedves képviselő úr!

Általában kellemes benyomást tett rám; az idő, ez a rozsa piktor, mely naponként ront valamit arczunkon, alakunkon, az óvén csak javíthatott. A vézna, szeplős Wasserstein Filinek megdőtt a hasa, szétmentek a tagjai, a feje most nem tűnt fel olyan nagyknak, mint kis fiú korában, sűrű vörös szakállá megszükkült, veres haja kihullott és valami sajátos, becsületes egyszerűség és őszinteség űlt a ráncos homlokán.

— Szervusz, kedves Fülöpöm, — köszöntem, tenyereimet bizalmasan csapva az övébe. — Hogy vagy öreg, hogy vagy?

Láthatólag megilletődött, hogy egyszerűen «te»-nek szólítom. Jól esett neki. Pedig tudom, nálamnál nagyobb urakkal is tegeződött, de hát azok nem álltak olyan magasán fölötté, mint én, a ki öt olyan alacsonyan láttam.

— Köszönöm a szíves kérdést, megvagyok — s karon fogva bevezetett néhány szobán át a dolgozójába.

Valóságos múzeum volt ez, tele értékes műtárgyakkal, képekkel, órákkal, vázákcal, exotikus csesebecsekkel.

— Ki sem mondhatom, — szólt, — milyen boldog vagyok, hogy végre nálam tisztelhetek. Hisz oly régen láttuk egymást.

— Bizony. Akkor még gyerekek voltunk! — Édes idők! — sóhajtott s még egyszer megrázta a kezemet.

Tapintatlanságnak gondoltam a multakat piszkálni, kezdtem a szokásos bevezető szövegeken.

— Pompás lakásod van.

Kíváncsian nézett szét a holmijain, mintha most halanál először.

— Te, úgy látszik, nem tudod, milyen ritkaságaid vannak. Hja, a gazdag ember fátsultsága.

— De tudom, — felelte őszintén, — hiszen magam dolgoztam össze az utazásaimból, de tudod, úgy van vele az ember, mint a mellényével. Mindenki tudja, milyen a mellénye, de ha egy társaságban azt találod mondani valakinek: «Ejnye, de szép mellénye van», az illető ösztönösen megnézi a mellényét. Probatum est. Ez csalhatatlan.

— Terringettét, ez aztán a remek váza.

— Engedd meg, hogy neked ajándékozhassam, ha annyira tetszik.

— Köszönöm barátom, de restellem elfogadni, hogy gondolsz olyat? Aztán nem illik ez az én szegényes lakásomba.

— Ne hidd, hogy valami nagy értékű dolog, igen olcsón jutottam hozzá, azzal a képpel együtt vettem tavaly Nápolyban egy megszorult patriciustól. Hát a kép hogy tetszik? Illés proféta, a mint az égbe viszik.

— A kép? . . . Főlséges. Milyen színek, és milyen anatómia!

— Szeretted a képeket?

— Melyik bohéme ne szeretné?

— Hát akkor fogadd el kérlek emlékül a képet is.

— Már látom, semmit sem szabad megdicsérnem. És át kell térnem voltaképeni tárgyamra.

— A hogy parancsolod.

— Egy nagy kéréssem volna hozzád.

— Előre is megígérem, hogy teljesítem, ha csak nem lehetetlenség.

— Köszönöm szépen, de nem magamnak . . . — Mindegy.

(Láttam, hogy jó órában jöttem, Keőpatakyval madarat lehetett fogatni. Mienk már a plebánia.)

— Úgy tudom, te vetted meg a rekestyei uradalmat.

— Igen. Ősmered?

— Ősmerem, remek földek. És milyen erdők! Nagy dolog ez barátom. Igazán büszke lehetsz rá, hogy mivé lettél. Mit tesz a szorgalom és a talentum.

— Ostoba véletlenség, — szólt közbe Keőpataky. — Tudod, hogy gazdagodtam meg?

— Nem.

— Egy pár ezer forintot örökölttem egy brünni rokonomtól. Azzal szatócsboltot nyitottam Bécsben; nem boldogultam sehogy, vagy legalább stagnáltam. Kapkodtam ide-oda. Egyszer az a tervem támadt, hogy kiveszek Erdélyben bérbé egy pisztrángdús patakot, abban pisztrángot tenyésztsek s ellátom pisztrángokkal eleinte az országot, később egész Dél-Európát. Vagy húszezer forint volt az összes vagyonom. Kivettem a mértföldnyi hosszú patakot öt évre s körülültem fűzesszőkkel s elkezdtem az üzletet. Azaz hogy elkezdtem volna, ha lett volna mivel. A pénz elfogyott a bérletre, a fűzültetésre, a napszámosokra, a pisztrángokat pedig kifogdosták a patakból az oláhok, nem lehetett azokat megőrizni. Úgy, hogy egyszer csak ott találtam magam, hogy se pénzem, se pisztrángom, se semmim, koldus vagyok. Azaz volt még egy mértföldnyi füzesem kétoldalt a patak mellett. Minthogy vékony volt arra, hogy magamat valamelyik vesszőre akaszszam, azon töprengtem, hogy mikép lehetne abból némi pénzt csinálni. Épen elem vetődött egy székely ezermester, a ki kosarak fonásával vélte értékesíthetőnek a fűzesszőket. Szót fogadtam neki, szerződöttem, ő aztán más kosárfonókat is szerzett és megindult valahogy a munka, először kicsiben, aztán nagyban. Az én kosárfonóm, valami Gál Pál, eközben új és új formákat talált ki, magát folyton tökéletesítvén, néhány filigrán kosarat készített remekbe. Ezekből csodálatos módon eljutott egyik egy nagy párisi czukrászdába. A czukrászda azonnal rendelt ilyen ötezeret. Csak épen ez kellett a mi kosarainknak, hogy Párisban vegyék őket észre, egyszerre kezdett az egész világ megbolondulni Gerbeaudtól kezdve a londoni bodegáig s rendelte nyakra-főre a kosarakat. Bezzeg most

már nem volt elég a saját füzesem, vettem, a hol lehetett, sőt hoztattam a finom szalmákat, nádakat, gyökereket a földkerekség minden részéből, s a hol egy ügyes fonó volt Európában, magamhoz szerződöttem drága áron és termelt az arany a kezük nyomán, mint a polyva. Néhány év előtt részvénytársaságot csináltam a kosárfonóból s vettem ezt a birtokot.

— Denique megkosarozott a szerencse. De menjünk tovább. Úgy tudom, a birtokkal együtt jár a patronátusi jog is.

— Jog? — szólt közbe gúnyosan. — Nos, igen.

— Úgy tudom, téled függ, hogy ki legyen Rekestyén a plebános.

Keőpataky arca elsötétedett: egy szót se felelt.

— Hallom, hogy betöltetlen most a plebános állás.

Keőpataky idegesen dobolt ujjával egy középkori angol lovag pajzsán, fejét pedig mélyen lehorgasztotta.

— Egy gyönyörteljes pillanatot óhajtok neked szerezni, — folytattam, — minőt keveset nyújt az élet, a melybe egyvé gyűlik mind az az édesség, a mi egy ragyogó pályában van, a hol a befutott út messzesége, dicsősége egyetlen mozzanatban csattan ki.

— Mit beszélsz? — dohogta Keőpataky majdnem zavartan.

— Azt akarom, édes Fili, hogy Szentgály Pált, az egykori kényes úrfít te tedd be a rekestyei plebániába.

— Igaz, — monda Keőpataky unottan, — hallottam, hogy ő plebános lett és hát eljönne?

— Egy kávéházban vár rám. Az ő érdekében és az ő megbízásából vagyok itt, mert azt hittem, hogy te nem haragszol rá.

— Hiszen persze, hogy nem haragszom, épen annyira nem, mint te rád.

— Akkor hát nem értem érzéseidet. Keőpataky sohajtott.

— Mit? Te nem érted azt, hogy én mennyire meg vagyok alázza ilyenkor emberi méltóságomban? — pattant fel Keőpataky és izzadsággal űlt ki a homlokára.

Most tényleg én jöttem zavarba. Hát megbolondult ez az ember? Itt várom arczára azt a sokat emlegetett szenvedhetetlen gögőt s azt mondja, hogy meg van alázza.

— Hogyan? Megalázva emberi méltóságomban, egy olyan polezon látván magadat, a melyen te, kinek apait ők felfuvalkodottságukban embernek se nézték, adsz kényeret a hatalmas Szentgály oligarchák egyik sarjának? Hát te nem érzed a kegyúri jog varázsát?

— Nem; én a további szolgálást érzem, hogy én tartozom a birtokomon két ezer forint dotáczióval egy ellenséget fizetni, a ki ellenem izgassa a népet és hintse a gyűlöletet.

— Furcsán fogod fel a patronátusi jogot.

— Nem jog az, de erkölcsi erőszak.

— Nem erőszak, mert törvény.

Keőpatakyból kitört most a keserűség, apró szemei szikráztak a méregtől s hangja rikácsolóvá lett.

— Gyalázatosak a törvényeitek, melyek egy szabad államban így aláznak meg egy szabad polgárt. Én voltam Amerikában és . . .

— Hát ne haragudj rám azért, hogy Amerikában voltál, — szóltam közbe békítőleg, — mert én nem voltam.

Erre aztán elmosolyodott és így szólt:

— Hiszen nem haragszom, dehog haragszom, és hát Pali is meglesz, ha a püspök akarja, én nem ellenzem, de mondhatom neked, hogy

gyalázatosak a törvények és hogy elrontottad a legkedvesebb órámat ezzel a szerencsétlen thé-mával.

— Csak aztán oda ne add az én fotografiámat is a kapusnak.

— Egyelőre nem, — monda édesdeden nevetve, — de ha még egy papot találnál hozni, akkor semmiről se állok jót. . . Most azonban engedd meg, kérlek, hogy bemutassam neked a kis leányomat.

Kinyitott egy ajtót és bekiáltott:

— Erzsike!

Kis vártatva gyönyörű, nyúlánk backfisch keringőzött be az ajtón, piros apró virágos szoknyája harangalakúra duzzadva meg a forgásban, szurok-fekete hajában fehér orgonavirág himbálózott. Meghökent, látván, hogy idegen van jelen és fülig pirult, a mitől még szebb lett, mint azelőtt.

— Ez az én kis boldonságom, — monda Keőpataky és most űlt már ki az arczára az a kiállhatatlan gög és kevélység, a mitől Szentgály Pali úgy szepeggett.

ÁLLAMFÉRFIAK TALÁLKOZÁSA VELENCÉBEN.

A közelebb mult napokban különös érdeklődéssel tekintett a közvélemény Velence felé, midőn tudomásra jutott, hogy gróf Goluchowski külügyminiszterünk és Tittoni olasz külügyminiszter ott találkoznak. E hírre sok kalandos találgatás is kelt szárnyra, de az általános vélemény az volt, hogy az államférfiak emez összejövetele csak a két monarchia közt fennálló barátságos viszonyt fogja még jobban megerősíteni.

Gróf Goluchowski április 29-ikén délelőtt fél-tizenegy órakor érkezett meg vasúton Velencébe; az állomás Tittoni megbízásából egy olasz követ-ségi tanácsos fogadta s megjelent gróf Lützow, monarchiánk római nagykövete is. Gróf Goluchowski délután két órakor gróf Lützow kíséretében Tittont kereste fel ennek szállásán, a Grand-Hotelben, hol háromnegyedórán igen szívélyesen társalogtak. Tittoni külügyminiszter délután öt órakor viszont a látogatást gróf Goluchowskinál a Hotel de L'Europe szállóban, a hova herceg Averna olasz nagykövettel ment. Jelen volt gróf Lützow osztrák-magyar nagykövete is. Itt a négy államférfi egy óra hosszáig tanácskozott.

Másnap Tittoni gróf Goluchowski tiszteletére huszonnégy terítékű ebédet adott, mely alkalommal felköszöntőjében igen meleg szavakkal utalt a szövetséges országok közt fennálló barátságos viszonyra. Gróf Goluchowski hasonló módon válaszolt.

Vasárnap délelőtt, április 30-ikán megtekintették a nemzetközi műkiállítást, hol gróf Goluchowski különösen figyelmevel tüntette ki a magyar osztályt s nagy tetszésének adott kifejezést a látottak fölött.

Május elsején mind a két államférfi elutazott Velencéből, miután a pályaudvaron egymástól szívélyes búcsút vettek.

AZ ERZSÉBET-NŐISKOLA NÖVENDEKEINEK ÉS TANÁRAINAK RÓMAI ÚTJA.

A budapesti Erzsébet-nőiskola felsőbb tanítónő-képző intézetének növendékei és tanárai a husvéti szünidő felhasználásával tanulságos útát tettek Rómába: Fiume, Ancona, Foligno, Spoleto és Terni irányában; visszatérőben pedig fölkeresték Loreto-t, a híres búcsújáráhelyet.

A társaság, mely összesen 34 tagból állott, az igazgatónő, Lászlórné Kaszner Janka vezetésével, hét napot töltött az örök városban. Ezt a rövid időt felhasználták arra, hogy Róma különböző korbeltörténelmi és műemlékeit tanulmányozzák. Az antik világ nagyrészt emlékeit a forumokon, thermákban és capitoliumi múzeumokban vették szemügyre. A Szent Péter-bazilikán kívül a többi templomokat egymás után keresték föl s a fiatal hölgyek gyönyörrel tanulmányozták azon remekeket, melyeket eddig csak tanáraik előadásából, vagy a művészettörténetből ismertek. Egyik nap szebb és érdekesebb volt a másiknál a látottak és tapasztaltak tekintetében.

Husvét hétfőjén a pápa kihallgatáson fogadta az Erzsébet-nőiskola tagjait s a fogadtatás mély és maradandó emléket hagyott hátra mindnyájukban. A társaságot egész római tartózkodása alatt különös figyelemmel tüntette ki gróf Zichy Gyula, a pápa belső kamarása, miért a társaság a legnagyobb

hálával adózik a finomlelkű és magas műveltségű főpapnak.

De nemcsak Rómának nagyszerűségeit tették a kirándulók gondos megfigyelésük tárgyává, jutott rövidre szabott idejükből még a környéknek is. Így kirándultak Tivoliba, gyönyörködve a vidék változatos szépségeiben. Futólag szemügyre vették Hadrián császár nagyszabású és nagykiterjedésű villájának romjait; s a Sybilla-templom felséges ponton díszlő romjaiban s kivált a cascadék hatalmas víz-zuhataiban sokáig gyönyörködött a társaság, melynek minden egyes tagja lankadatlan érdeklődéssel gyűjtötte a változatos benyomásokat.

ABONYI LAJOS SZOBRÁNÁL.

Megjött a költő, itt van újra köztünk.
Nyíló tavasz volt, mikor elhagyott;
Virult a táj, de bánat űlt az égre
S könnyével sirt el téged, nagy halott!
Most itt vagy újra, fény derült az égre
S e fény szívünkbe is beköltözött,
Örömvirág kel mindenütt nyomába,
Hisz itt vagy, itthon, híved között!

Jóságos arczod int felénk szeretve,
Ez arcz, melyet feledni nem tudunk!
A néma érz beszél, szívünk megérti
Igéidet, bölcs, áldott mentorunk;
Szemed körültekint s — melyet szeretél —
A nép feléd siet, megismered;
Szívében szong az érzelem s kiárad,
Szerelme hív: jőjj, foglald el helyed!

Oh, nézd ez arczokat, hiszen sokáig
Figyelve nézte lelked őket itt!
Öröm derűje, vagy a bú homlya
Téged mindig e nép körébe vitt;
Szíved megérté, hogyha szíve fájva,
Panasz-zavát merengve mondta el:
Visszhangja csendült lelmeden e szónak,
S neked, atyánk, köztünk ne volna hely?!

Oh van helyed, nem itt csupán e téren,
Szívünkbe' mélyen, ott a te helyed!
Hét éve elhagyál, de nem felejt el
Abonyi lakója, áldja nagy neved,
Ki úgy szeret, oly lángoló, oly égvé,
A mint te, azt feledni nem lehet!
Lelked sugára felragyog közöttünk
S meghílet minket áldó szellemed.

Megihlet, hogy sosem legyen feledve
Tündöklő példád, drága mesterünk!
Egymást megértve, szíva s szívre hajlik
S a gyűlölség útjára nem megyünk;
Oh, légy ezerszer áldva, hí vezérünk,
Örökséged még él, el nem veszett;
Szobrod tanítson, intsen, hogy megértünk
S híved kövessük tiszta szellemed!

Levay Mihály.

ABONYI LAJOS SZOBRÁNÁK LELEP-LEZÉSE ABONYBAN.

A mult század hetvenes és nyolcvanas éve kedvelt, tisztá magyar szellemű írójának, Abonyi Lajosnak ércszobrót állítottak a pest-megyei Nagy-Abonyban, a hol élete java részét töltötte, munkáit írta s a hol 1898 április 28-ikán meghalt. Abonyi Lajosnak a népeletről vett tárgyú regényeit, elbeszéléseit még most is sokan olvassák, népszerűvé ma is gyakran feltűnnek színpadainkon. Tőrlő met-szett magyar alakjai, nyelvének magyaros színe, elbeszélő vénjáának frissesége még nem vesztették el érdekességüket.

S különösen Nagy-Abonyban élénk még emlékezete, a hol az egyszerű nép, a mely nem olvas regényt, elbeszélést, nem jár színházba, általánosan tisztelte a nyájas, szíves, jótékony tekintetes urat, Márton Ferenczet. A derek író-nak ugyanis ez volt családí neve. Ünneplésére nagyon sokan gyűltek össze április 30-ikán Nagy-Abony piacán.

A Kisfaludy-Társaság, a Petőfi-Társaság, melyeknek Abonyi nagyrődemű tagja volt, a Nemzeti Színház, Népszínház, a hol népszínműveit játszották,

ABONYI LAJOS SZOBRA NAGY-ABONYBAN. — Jankovics Gyula szoberműve.

Pest megye, melynek aljegyzője volt, képviseltették magukat és koszorút vittek. A környékről a nagykörösi tanári kar, Czegléd város is elküldte a tisztelendőket, a távolból a pozsonyi Toldy-kör. Gulner Gyula volt államtitkár, maga is odavolt ember, báró Harkányi Frigyes főrendiházi tag, Rokovszky István, a képviselőház alelnöke is a napjátötte téren a sokaság közt álltak a szobor előtt. A sikerült mellszobrot Jankovics Gyula készítette, s egyszerű felfogása jól illik Abonyi Lajos egyszerű, közvetlen egyéniségéhez.

A leleplezésen ünnepi beszédet a bizottság elnöke, Léva Mihály apátplebános, költő mondott. Beszédében bontották szét a szobrot takaró vas-tag vásznat. A Kisfaludy-Társaság nevében Vargha Gyula, a társaság titkára, Abonyiról, mint a magyar élet kiváló leírójáról szóló meleg hangú beszédében. Meghatva hallgatta ezután az egész gyülekezet Léva Mihály alkalmi költeményét, melyet Kiss Zsigmond szavalt. A költeményt fontabb közölkük. Máthé József városi főjegyző vette át a szobrot, lelkes szavakkal, a város gondozásába. A koszorúk közt volt Felekine, Blaháné koszorúja, kik a Nemzeti Színházból és Népszínházból füzereket játszottak Abonyi «Betár kendője» című népszínművében. Berzeviczy Albert kultuszminiszter táviratot, Beniczky Lajos pestmegyei alispán meleg hangú levelet küldött. Az ünnep után lakoma volt az újonnan épült városháza dísztermeiben, a hol lelkes felköszöntőkben emlékeztek meg Abonyi Lajosról. A Kisfaludy-Társaság kiadásában a télen fognak megjelenni Abonyi összegyűjtött munkái, mintegy húsz kötetben. A gyűjteményes kiadás előszavát Endrédi Sándor írja.

A mellszobor a legsikerültebbek közé tartozik. Jankovics Gyula az irónak érdekes, jellegzetes arczát plasztikus erővel és hűséggel adta vissza. Az egyszerű nép, mely a szobor körül szorongott s várta, hogy a lepelt eltávolítsák, ennek megtörténte

után meglepődve kezdett morajlani, és meghatottan mondta egymásnak: «Epen ilyen volt az áldott lelkű tekintetes ur.»

MILYEN SZÍNŰ A VIZ?

Ezen a kérdésen nem sokan szoktak gondolkodni, mert az emberek nagyobb része nem szokta keresni az egyes megfigyelések közti kapcsolatot s a bennük rejlő törvényszerűségeket, ha még oly gyakran ütközik is szemükbe. Ha feltűnik is, hogy a víz egyszer kékek, máskor zöldnek, feketének, szürkének látszik, stb. megelégszenek a felületes megfigyeléssel s még ezt sem teszik meg pontosan. Hányan veszik pl. észre, hogy ugyanannak a tónak a vize egész más színű, ha a tó közepéről, s más, ha partjáról nézzük. A zürichi tó vize például szép időben kékek látszik a felületes szemlélő előtt, holott a legkékebb ég mellett sem kék, hanem zöld. A genfi tó vize ellenben derült, vagy borús ég mellett is egyaránt kékek látszik s csakugyan kék is. Vannak azonban helyek, a honnan nézve zöldnek tetszik, különösen jobbpartja s nyugati része felé. Itt ugyanis dombok és sík vidék veszik körül, míg a hol magas hegyek emelkednek a partján, ott mélyebb a vize s egyáltalán kékebb is.

Ez utóbbi megfigyelés két egymás mellett álló tüneményt mutat fel: a kék szín a mély vízzel, a zöld szín a sekély vízzel jár együtt. De ez nem jelenti azt, hogy azért kék a víz, mert mély. — hiszen van igen mély víz, a mely zöldnek látszik.

A kérdéssel sokat foglalkoznak a tudósok is. Egy Forel nevű svájci tudós, a ki igen alaposan tanulmányozta a genfi tavat a természet-tudomány minden szempontjából, azt mondja, hogy a víz eredeti színe kék s ha zöldnek látszik néha, ennek a benne levő szerves anyagok az okai. Ebből az következik, hogy a kék víz egyúttal tisztább is s így a benne fűrődőknek nemcsak kellemesebb, hanem egészségesebb is. Általános ismert tény, hogy a gleccser-tavak vize, a melybe legkevésbébe vegyülnek egyéb anyagok, a legtöbb esetben kékes színű, sőt néha egészen sötétkék. Amde ismét feltűnő, hogy oly nagy tavak vize, a melybe jelentékeny folyók, tisztátalan városi csatornák, stb. keverednek, mégis meglehetősen kékek látszik. Ennek oka alighanem a nap, a mely a víz felületéről folytonosan nagy tömegeket elpárologtat s ezekkel együtt a vízbe keveredett tisztatlanságokat is eltávolítja. A partok mellett, a hol sekélyebb a víz, a szennyes anyagok ez eltávolítása lassabban és tökéletlenebbül megy végbe. Ezért a fűrődők jól teszik, ha csónakkal eltávolodnak a parttól s úgy fűrődnek ott, a hol tisztább a víz.

Ha azonban a tiszta, minden idegen alkotórésztől mentes viznek csakugyan van színe, akkor a pohárban levő viznek is színesnek kellene lennie, a mi ellenmondásnak látszik mindennapi tapasztalatainkkal szemben. A földolag azonban az, hogy a kísérletet ne nagyon kis mennyiségű vízzel tegyük s a fényt engedjük jól keresztül menni rajta. Már Bunsennek sikerült egy két méter hosszú, vízzel telt csőben kékek mutatni fel a vizet. Ha tehát igaz, hogy csak egyedül a fény határozza meg a víz színét, akkor színváltozásai a víztől keresztülbecsátott, vagy visszavert fénysugarak színétől függenek. Ezen a nyomon egyes tudósok vörös szövetekkel, fehér tányékokkal, tükrökkel s különböző fényforrásokkal érdekes kísérleteket tettek. Ezen a réven ahhoz az elmélethez jutunk, hogy a víz zavaros közegnek tekintendő, melynek színét a benne különböző törvények szerint megtört fénysugarak idézik elő.

Egy másik elmélet szerint, mely kémiai alapon áll, a víz színe csupán csak azoktól az anyagoktól függ, melyek benne fel vannak oldódva. Azon tavak, melyeknek feneké turfa, feketék. Ha a fenékben van turfa-szerű anyag, de kevés, akkor a természettől kék víz előbb zöld, aztán barna s végül fekete lesz. Mennél kékebb a víz, annál átlátszóbb.

Egy Durocher nevű francia tudós a múlt század közepén azt a tényt állította fel, hogy a víz színéről meg lehet állapítani, honnan ered: a gleccser-víz kék, a láp-víz barna, stb. Ebben van némi igazság, különösen a folyóvíz sokkal többet árul el eredetéről, mint a tavak vize. Ugyanaz a hegyi patak ugyanarról a helyről nézve az év különböző szakai szerint különböző zónák látszik. Télen csaknem színtelen, januárban elér legmélyebb vizállását, mert a régi hó már lefolyt benne, az új pedig még nem olvadt meg; tavasz felé, márczius elején észrevehetően emelkedni kezd, hogy májusban s júniusban elérje legmagasabb állását. Ez időben a piszkos hóvíz és homok keveredése révén szürkés-zöld a színe. Juliusban és augusztusban, a zivatarok idején, mikor a sok esővíz mindenféle növényrészeket, földet, stb. víz bele, piszkos sárga színűvé lesz, majd csokoládé-barna; ez a szín néha csak napokig tart, de annál erősebb. Ősz felé ismét tisztább lesz a víz s tel kezdetén lesz legtisztább.

Hogy kevesebb a kékvízű folyó, mint a kékvízű tó, az nagyon érthető azért, mert a folyóvíz sokkal több szennyet visz magával s a medre is nagyobb hatással van a víz színére. Szóval össze lehet foglalni azt az eredményt, hogy a kék víz nemcsak a legszebb, hanem a legtisztább s így a legegészségesebb is. A zöld víz is használható fürdőre és ivásra, míg a fekete, sárga, vagy barna színű vizet nem tanácsos egyik célra sem használni.

EGYELEGE.

* Oroszországban az esküvőket többnyire este, gyertyafény alatt tartják meg.

* Kínában és Kelet-India némely részeiben a legjobb tea kilója 50–60 fillérnek kapható.

* Spanyolország némely részeiben 250 éves ezüst pénz van még most is forgalomban.

KISFALUDI LIPTHAY SÁNDOR.

1847—1905.

A magyar műszaki karnak mélyen érzett, nagy veszteségét jelentette az a gyászhir, hogy Kisfaludi Lipthay Sándor, a műegyetem tanára s az 1898/99-iki tanévben rektora meghalt. Értékes élet és gyümölcsöző, gazdag eredményekkel járt munkásság ért véget halálával, mert eredeti gondolkodású, ritka nagy tehetségű és képzettségű tudós, a gyakorlati élettel is mindig lépést tartó technikus volt.

Lipthay Sándor mindazt, a mire tevékenysége kiterjedt, teljes odaadással művelte.

Tanári működése mintaszerű volt. Előadásának közvetlensége, szellemének és szavainak megvilágító ereje a legnehezebb problémákat áttekinthetővé és érthetővé tudta tenni első hallásra.

Nemes jelleme és jó szíve, hazafias érzése minden cselekvésén visszatükröződött. Minden alkalommal kidomborította a nemzetközi jellegű műszaki tudományoknak hazánk gazdasági viszonyaira való jelentőségét, mai előre haladottságunk fokát s megjelölte a további haladás irányát is. Ezzel s a maga példájával nagy hatással volt az ifjúságra abban a tekintetben is, hogy a műszaki tudományt az életbe kikerülve tovább fejleszteni igyekezzenek.

A műegyetem által reá bízott szaktudományt fáradhatatlan buzgalommal és szorgalommal művelte, fejlődését a világirodalomban éber figyelemmel kísérte. Fiatal mérnök korában építésznek való közvetlen működésekor szerzett tapasztalatokkal edzett tudását folyton gazdagította azaz, hogy a kaposolót az építéssel foglalkozó szakértésével, — itthon is, külföldön is, — mindig fentartotta s működésük helyén is mindig fölkereste őket, ha a közvetlen megfigyelés és szemlélés szükségét érezte. A haladás útján minden lépést méltányolt s rögtön felhívta arra azoknak a figyelmét, a kiknek az működésük körébe vágott.

A magyar közlekedésügy s főleg a vasút sokat köszönhet neki. Egészen új és rendszerbe foglalt alapokat teremtett a vasúti pályák kapcsolásának számítására, a mi előtte küszört volt a világirodalom leghíresebb termeiben is. Ép így a nagyobb terjedelmű építkezéseknél fontos és nagyon nehéz problémát — a földmunkák lehelyesebb berendezését, — ő fejtette meg legerőteljesebb és legalkalmasabb módon. A támfalak és alagútboltozatok erősségének jól megokolt számítási módját szintén ő fejtette ki. Tárgyának nem volt oly kis részlete, melyet szellemének nagy erejével át ne formált volna csak azért, hogy mentől könnyebben megértesse. Erről tanuskodnak munkái, melyek a magyar műszaki irodalom díszjele közé tartoznak s melyekért szerzőjüket az Akadémia 1891-ben levelező, 1896-ban pedig rendes tagjává választotta.

Hatkötetes «Vasútépítéstan»-a mellett kisebb dolgozatai: «A keskenyvágányú vasutakról», «A vasutak jövedelmezőségének számíthatóságáról» kiválóan becses munkák. Behatóan ismertette egyik akadémiai felolvasásában gróf Széchenyi István műszaki alkotásait és megírta ugyancsak az Akadémia számára Hollán Ernő emlékezését. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben lefolyt csatorna-vita alkalmával «A magyar államvasutak tarifáiról» tartott becses előadást.

A vasúti személyforgalom lebonyolítása terén újabb korszakos újítás fejlődik nálunk a motoros kocsi rendszeres bevezetésével, a mi nek megkezdése, mint mindenütt, úgy nálunk is sok előtérrel és nehézséggel leküzdésével járt.

Azt a sikert, hogy e tekintetben mi magyarok ma legelől járunk az összes nemzetek között, s hogy ma a világ minden részéről nálunk úgy-

szólván naponta járnak külföldi kiküldöttek tanulmányozni ez újítást, nagyrészen Lipthay Sándor működésének köszönhetjük, ki a kezdet kezdetén már közvetlen szemlélés útján tanulmányozta e kérdést, felismerte korszakalkotó jelentőségét, latba vetette nagy tekintélyét a kormánynál, s elérte azt, hogy míg a külföld még ma is kísérletezik e téren, addig nálunk ma már általánosan kezdik használni a motoros vasúti kocsikat s mi szállítjuk külföldre jól bevált motoros kocsiainkat.

A magyar mérnökök a korán elhunytban nemcsak egyik legnagyobb tudósukat és mestertüket gyászolják, hanem azt a kartársukat is, a ki szíve minden dobzanásával, szavának és tollának elragadó erejével mindig sorompóban állott e kar társadalmi helyzetének méltó színvonalra való emelése érdekében.

Már a nyolcezvenes évek elején a műegyetem újból való szervezésén dolgozott, hogy gátat vessen a technikusok külföldi műegyetemekre való áramlása elé, mert magyarosodásunk érdekében óhajtott, hogy mérnökeink magyar szellemmel áthatott s viszonyainknak megfelelő oktatást nyerjenek. E törekvését teljes siker koronázta, a minek legjobb bizonyossága mű-

KISFALUDI LIPTHAY SÁNDOR.

egyetemünk látogatottságának rohamos emelkedése.

A technikai nevelés terén gyűjtött tapasztalatai eredményét «A technikusok neveléséről» irt munkájában bocsátotta közre, míg a mérnöki kar rendezetlen voltában rejlő legégetőbb bajok orvoslásához «A technikusok qualificatiojáról» irt dolgozatával járult hozzá. A technikai kar tekintélyének emelésére sokat fáradozott abban is, hogy a műegyetem megnyerje a doktori-avatás jogát. Ez a törekvés sikerrel is járt s 1901-ben már felavatták az első technikai doktori Budapestben.

Hasonló irányban működött, mint a Mérnök- és Építész-egyletnek éveken át volt titkára, majd alelnöke s elnöke.

Nagy elfoglaltsága mellett is, mikor a magyar műszaki kamara felállítására került szóba, több évi munkával kidolgozta e kamarának «Törvénytervezetét». E tervezet törvényerőre való emelését, élete egyik legkedvesebb eszméjének megvalósulását, sajnos, már nem érthette meg.

Életének, munkásságának jelentékeny eredményei fentartják emlékezetét a magyar műszaki tudományban; a kikkel pedig közelebbi személyes összeköttetésben volt, egyéb kiváló tulajdonságai mellett kegyeletes érzéssel jegy-

zik fel jóindulatát, melylyel pályatársai s általában mindenki iránt viselkedett, derült kedélyt, melylyel sok jó barátot szerzett magának s őszinte lelkesedését minden közhasznú ügy iránt. Nemcsak jeles tudós technikus, hanem derék, tiszteltemelő ember is szállott vele sírjába.

Dr. Zielinski Szilárd.

EMLEKEIM A SZABADSÁGHARCZ IDEJÉBŐL.

1847—1850.

(Folytatás.)

Irta Fanghné Gyujtó Izabella.

XII.

Egy különös látogató.

Egy napon rongyos asszony állított be hozzánk. Csak úgy esüggött róla a sok mindenféle színű rongy, a feje színehagyott hárszkenőbe volt bugyolálva, a lábán rongybockor.

Anyám az első pillanatban ijedten hátrált meg előle, de aztán mély részvét hangján kiáltott fel:

— Némethy! Istenem, hát ennyire jutott? — s kezét nyújtotta feléje.

Vagyonos zalatnai asszony volt, a férje hivatalnok.

Javakorában levő, erőteljes alak, határozott kifejezésű, kemény vonású arczaal.

— Vannak, a kik még nálamnál is rosszabbul állnak — viszonzta sötétén. — Én legalább az életemet s a kis leányomat megmentettem.

— És a férje?

— Azt a szemem láttára ölték meg, — szólt komoran.

— Szörnyűség! — kiáltott fel anyám. — A mi tőlünk telik, azzal segítünk. Rögtön hozok ruhát...

— Legelőbb is adasson valamit enni, szörnyű éhes vagyok.

— Mindjárt. Róza, Anikó, menjetek, hozzatok, a mit kaptok, sonkát, kenyeret, bort...

A leányok elsiettek. Én ott maradtam rendes helyemen, az ablak előtti dobogón, nem vettem észre vagy számba.

Ekkor a látogató közelebb lépett anyámhoz és halkán, de úgy, hogy én is meghallottam, így szólt hozzá:

— Nem vagyok én azért olyan szegény, mint a milyennek látszom.

Ezzel felhúzta felső rongyos szoknyáját és tömött, horgolt erszényt vett elő, melynek a likaesain arany csillogott keresztül.

— Hát mégis sikerült valamit megmen-tenie? — kérdezte anyám.

— Egy batkát sem. Hanem elkeseredésem-ben felcsaptam kémmek. Jelentkeztem Bemnél s ő felfogadott. Most is ő küldött ide, hirt kell vinnem neki Szebenből. Hol az ura? A hivatalban? Hivassa haza, beszélnem kell vele.

A leányok enni-innivalóval tértek vissza. Legelőször egy pohár bort töltött magának s azt magasra tartva:

— Éljen a haza, éljen Bem apó! — kiáltotta, aztán fenéki kiitta.

— Csajt az Istenért, itt a falnak is füle van, — csitította anyám. — Hanem azért én is rámondom: — Éljen a haza, éljen Bem apó!

Épen apámért akartak küldeni, mikor véletlenül épen belépett.

Az első magyarizatok után mindnyáján körültek az asztal, s a vendég falatozás közben Zalatra veszedelméről regélt.

— Mint valami lavina, úgy omlott alá a hegyekről a móczok özöne, beláthatatlan sokaság-

ban, vad ordítások közben, hegyes lándzsákkal felfegyverkezve. Mielőtt a lakosság felszámolt volna, rárontottak a házakra, öldököst aggot, asszonyt, gyermeket vadállati kegyetlenséggel. A ki menekülni próbált, üldözték az utcákon végig, szúrták, vágták, míg a többiek a házakat fosztogatták, égették.

«Hogy mennyi ideig tartott, nem tudom, az iszonyú rémület megfosztott itélőképességemtől, csak azt tudom, hogy körülöttem a tér tele volt halottakkal, összemarcangolt sebesültekkel, vér, vér mindenütt s a vad horda ülvölve folytatta borzalmas munkáját. És tudják, ki volt a vezér, a «tribun», a hogy ők mondják? *Dobra*, azelőtt gyakornok a bányatörvényszéknél. Mondják, szerelmes volt L. gazdag bányatulajdonos leányába s az ettől kapott kosár keserítette el. Meglehet. Mert egyszerre a legnagyobb öldöklés közepette a hőselkü leány ott termett a borzalom színhelyén és fehér kendőt lobogtatva, a mézarárlást lóhátról hidegen nézte *Dobra*-hoz lépett. Pár szót szólt hozzá, mire ez harsony hangon «halt»-ot kiáltott, parancsot adott ki, hogy félbe kell hagyni a gyilkolást, aztán lezárt a lováról s annak a kantárját egy mőcnek a kezébe adta, karomfogta a leányt és a közelben álló házukhoz vezette. A nemeslelkű leány neki ígérte a kezét, ha felhagy a vérengzéssel s a még élőket oltalmába veszi.

«A tribun aztán kiállott a ház erkélyére és onnan hirdette ki, hogy a ki abba a házba menekül, nem lesz bántódása.

«Oda menekültem én is a gyermekemmel s az a kevéssé, a ki még életben volt, mert a legtöbb már ott fekték a vérengzés színhelyén, némelyek pedig elmenekültek.

«De nekünk sem volt ott soká maradásunk; maga *Dobra* biztatott, hogy fussunk, mert mind újabb hordák jönnek, a kiknek majd ő sem tudhat parancsolni.

«És mentek, menekültek szegények, futottak neki a végtelen nagy nyomornak, bizonytalanságnak. Én nem tudtam menni, az eróm úgy elhagyott, hogy mozdulni se bírtam. Egyszerre a másik szobából, a hova a hőselkü leány gyűlött szerelmese elől menekült, velőtrázó sikoltás hangzott, az anya rohant ki segítséget kérve, mert a leánya nagyon roszul van, mindjárt meghal. Mikorra én is odavonszoltam magamat, a leány már halott volt.

«Még — sugta a patikárius, kinek a gyógyszerháza a ház földszintjén volt — bizonyosnak előre megfontolt szándékkal tölem hozta.

«Épen akkor érkezett egy kis csapat eszászári katonaság, természetesen megkésve. Pár vaklővest kockázattal a mézők seregébe, mire az hanyatt-homlok elszaladt. Hajh! ha Bem egy pár ágyúval közébe lövethetett volna! De legálább boszút áll rajta. Mert a csodával határos, hogy mit művel ez a tatárképű öreg lengyel. Nyomul előre napról-napra, a serege minden nap kétszer annyira szaporodik, mint a mennyi elvész belőle, valóságos legendák veszi körül, tudul mindenki, hogy vezérlete alatt küzdjön, haljon. Hadségéde, kedvence, Petőfi lelkesíti csata előtt és közben a legénységet verseivel s ez vak fanatizmussal rohan a veszedelembé, tűzbe, vízbe utánuk.»

— Van-e nemzetiszín zászlója? — fordult hirtelen anyámhoz.
— Elvitték, a 11-ik zászlóalj harcra alatta.
— Derék zászlóalj, ennél jó helyen van. De mást kell szerezni, mert egyszer csak itt terem Bem apó s ha nincs lobogó a házon, a legénység könnyen kirug a hámból. Jó lesz értesíteni a még itt levő magyarokat.
— Hanem hát azért jutott Budapest háromnegyed milliónyi lakosából a szabadba is elég. Vidám embertömegektől tarkított a Gellérthegy, a többi budai hegyek és a Városliget. Különösen ez utóbbi. Már megelőző este kivonultak ide, kivált a munkások, a szociálisták nagy csoportjai. Vörös zászló, lámpionos csapatok járkáltak késő éjjel is, munkádalokat énekelve, a mulatózóknak temengeni áradata közt.

— Most már ettem, ittam, kibeszéltem magamat, — végezte elbeszélését, — csak még egy kis zugot kérek, a hol megmosakodjam s egy órácskát pihenjek, mert holt fáradt vagyok.
— Anyám a bolthajtásos szobában mindent előkészített számra; a mosdó mellé tisztá fehérműt tett, azalatt vettetett.
— Némethné egyalt félrehívta apámat és nagyon komolyan és oly halkán, hogy nem értetem, beszélt vele.
— Egyszerre rém esett pillantása.
— Nini, hát ez a gyermek itt volt? nem szokott fecsegni? — kérde.

— Nyugodt lehet, magyarul lányka ez, — felelt büszkén apám.

Anyám bejött és elvezette a vendéget, aztán visszajött, betette az ajtót s hogy csend legyen, engem Rózával elküldött hazulról.

Épen ebéd idején kerültünk haza. A leves már az asztalon volt, anyám odament az ajtóhoz s fülét a kulcslyukra téve hallgatódzott, felkelt-e már a vendég. Semmi nesze sem hangzott.

— Hagyjuk pihenni, — szólt apám. — Majd eszik később.

(Folytatása következik.)

KÉPEK A HÁBORÚ SZÍNHELYÉRŐL.

A Mandsuriában folyó véres események részleteiről gyakran érkeznek Európába érdekes fényképfelvételek vagy a helyszínen készült vázlatok nyomán kidolgozott rajzok, melyek közül egy párt alkalmunk van most bemutatni.

Az egyik egy csoport sebesült partra szállítását ábrázolja. Ezeket a sahai csatából hozták hajón egy japán kikötőbe, a honnan most a kórházba viszik őket. A nehéz sebesülteket hordályakon saját sértetlen társai szállítják. Lehetőleg jó dolguk lesz ott, a mint ezt mindenki állítja, a kinek csak alkalmuk volt a japán kórházakban, vagy az elfogott orosz katonák telepein megfordulni. Közébe egy német tudósító szemléte meg e helyeket, melyeket mintaszerűeknek állít. Az élelmezés kitűnő, a bándmód fölöttébb gyengéd és barátságos, sőt az előzékeny japánok még arról is gondoskodnak, hogy foglyaik meg ne unják magukat s ezért játszó tereket is rendeztek be számukra. Szabad nekik bizonyos időnként leveleket is írni hazájukba, melyek elszállításáról a japán kormány gondoskodik.

Másik képnél az elszűnt «*Pobjeda*» (Győzelem) nevű orosz páncéloszt tünteti fel mostani állapotában a port-arturi kikötőben. Tudvalevőleg az ide szorult hajókat elhelyezték a japánok gránátjai az ostrom vége felé. Ezt az elszűntet azonban nem kell szó szerint venni, mert a hatalmas hajók körülbelül csak annyira vannak a vízben, mint a «*Pobjeda*», kivéve a «*Szebasztopol*», melynek csak az árbocai látszanak ki. Hogy pedig a hajók nem süllyedtek mélyebbre, annak vagy az oka, hogy az illető hajó, mikor a veszedelem érte, sekély vízben állott, — a kikötő mélysége ott nagyobbára 5–7 méter mélységű, — vagy pedig az, hogy a hajó légkamrái részben sértetlenül maradtak s így a teljes elszűntést még mélyebb víz is megakadályozná. És ez a körülmény igen nagy fontosságú a japánokra nézve, mert ilyenformán majd kiemelhetik és kijavíthatják a megbénult acél óriásokat. A kijavítás sok pénzbe és sok időbe fog ugyan kerülni s talán nem is mindeniknél sikerül, illetőleg nem lesz érdemes a roncsolás nagysága miatt, de bizonyos, hogy a nagyobb részt használatba állapota lehet még hozni, a mi a japán hajóhad tételének megerősödését fogja jelenteni.

A buvárok megvizsgálták már a hajók vizalatti részeit is s ezek leírásai alapján azt remélik, hogy a hajók egy-kettő kivételével mind helyrehozhatók lesznek, sőt többnek még az ágyú is egészen jó karban vannak.

MÁJUS ELSEJE BUDAPESTEN.

Gyönyörű enyhe, derűs idővel köszöntött be az idei május elseje, s a ki csak tehette, vonult kifelé a szabadba, élvezni a szép tavaszt a hosszasan tartott kellemetlen téli napok után. De bizony nagyon sokan nem vehettek részt a kirándulás gyönyörűségeiben, mert hát a május elsejével összeesik az évnegyedes költőzések egyik szakasza is, és ezen időben tán még sohasem volt olyan tömeges lakásváltoztatás, mint az idén. Már pedig a ki költözik, annak sem ideje, sem kedve a kirándulásokra.

Hanem hát azért jutott Budapest háromnegyed milliónyi lakosából a szabadba is elég. Vidám embertömegektől tarkított a Gellérthegy, a többi budai hegyek és a Városliget. Különösen ez utóbbi. Már megelőző este kivonultak ide, kivált a munkások, a szociálisták nagy csoportjai. Vörös zászló, lámpionos csapatok járkáltak késő éjjel is, munkádalokat énekelve, a mulatózóknak temengeni áradata közt.

A szociálisták tulajdonképeni ünnepélyes kivonulása azonban csak elején delután ment végbe, midőn az Új-Vásártéren gyülekezve, vörös zászlók, feliratot táblák alatti sorakozva, sok ezernyi tömegben vonultak végig a Kerpesi- és Andrássy-úton, ki a Városligetbe. A hatalmas menet élén harmincz kerékpáros haladt, utánuk pedig ötvenhat pártiszervezet, köztük vagy kétezernyi munkásné piroshabán.

Kérkezve három nagy csoportra oszlottak s meg-

kezdődtek a gyűlésezések, szónoklatok, majd az ezt követő szórakozás után megint oly szép rendben vonultak haza, mint a hogy kimentek.

Egyik fényképfelvételek az Új-Vásártérről meginduló szociálisták egyik csoportját tünteti fel. Másik képnél pedig egy csoport vidám embert mutat, a kik sem szociális eszmékkel nem foglalkozva, sem a hurcolkodás keserveivel nem törődve, vígan élvezték végig a szép május elsejét.

SCHILLER-ÜNNEP A KISFALUDY-TÁRSASÁGBAN.

A Kisfaludy-Társaság május 3-iki ülését Schiller emlékének szentelte, a nagy német költő halálának századik évfordulója alkalmából. Az ülésen *Beöthy Zsolt* és *Berzeviczy Albert* elnökölték.

Beöthy Zsolt mondta az elnöki megnyitó beszédet, melyben azt a két szempontot fejtette ki, melyek a Kisfaludy-Társaságot a Schiller-ünnep megtartására indították. E két szempont egyike az, hogy megragadjuk az alkalmat, melyet az évforduló nyújt, a mivel a világ szellemével való részességünk kifejezésére, másika pedig az, hogy Schillernek halálát tartozik a magyar irodalom azért a befolyásért, melyet költészetünk fejlődésére s kivált Kisfaludy Károly, Kölcsey, Kis János s mások költői munkásságára gyakorolt. Az emelkedett szellemű megnyitói beszéd a hallgatóságra nagy hatást tett.

Heinrich Gusztáv ezután felolvasta Schillerről szóló nagyobb tanulmánya egy részletét. Érdekesen jellemezte azt a viszonyt, mely Schiller és nemzete között száz év alatti fennállott. Halála idejében a legnépszerűbb német költő volt, a kit többre becselelt Goethe-nél, mert ez utóbbinak nagyságát nem bírták még akkor megérteni. A napoleonai harcok s a hatásuk alatt támadt nemzeti felbuzdulás Németországban csak fokozta Schiller kedveltségét. Az 1815 utáni reakció Schiller darabjait nem engedte, vagy nagyon megcsönkítva engedte előadtni, ez azonban csak fokozta a költő népszerűségét. Ugyanez volt a hatása a juliusi forradalomnak s a Schiller-kultusz 1859-ben, születése századik évfordulóján állott tetőpontra. Ezután tudományosan elemezni kezdték a költőt; az életrajzíróknak munkái, kritikái feldolgozóinak művei sok tekintetben ferde világlátásba helyezték Schiller alakját. Artott neki az is, hogy a hatása alatt felnőtt költő-nemzedék az ő páthoszárt merő üres dagálylgyá silányította. A realizmus ellenhatását támasztott s szónokiasság ellen, de közvetve Schiller ellen is, a kivel szembeállították Shakespeare mértékeltlen csodálatát. A naturalizmus aztán még jobban fokozta a Schiller elleni ellenszenvet. Ma azonban a költő újabb olyan népszerűsége emelkedett, mely az eddigit felülmúlja, mert alakját s munkásságát ma mélyebben fogjuk fel.

A nagy hatású felolvasás befejeztével *Hegedűs István* szavalt a «Schiller-ünnep» című ódáját. A lendületes költeményt mai számunkban közöljük. *Somló Sándor* ezután *Bayer József* értekezését olvasta fel a Schiller-kultusz első híveiről hazánkban, *Kozma Andor* Schiller «Harang»-ját adta elő *Szász Károly* fordításában, *Dóczi Lajos* pedig Goethe «Egypot Schiller Harang-jához» című versét, melyet *Dóczi* maga fordított magyarra.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Schiller-fordítások. Schiller műveinek fordításával gyakran foglalkoztak legkiválóbb műfordítóink s ennek köszönhető, hogy a nagy német költő legtöbb alkotásait élvezhetik azok is, a kik nem tudnak németül. Kisebb költeményei, lyrai munkái balladái stb. két egyaránt jeles fordításban forognak közökben. Az egyiket ezek közül a Kisfaludy-Társaság adta ki, a fordítás munkáját hárman: *Szász Károly*, *Vargha Gyula* és *Váro Ferenc* végezték kiváló sikerrel. E kötet a Franklin-Társulatnál kapható. A másik fordítás *Dóczi Lajos* nagy szeretettel készült műve s a Lampel-Wodianer-éző «Remekirők Képes Könyvtára» című nagy vállalatában jelent meg. Ugyane vállalat egyik kötete Schiller legnagyobb szabású drámái műve, a *Wallenstein-trilogia*, melyet szintén *Dóczi Lajos* fordított magyarra s a Nemzeti Színházban a múlt ősszel e fordítás szerint adták elő.

A magyar büntetőjog kézikönyve. Dr. *Fayer László* ily című két kötetes nagy munkája most már harmadik kiadásban jelent meg.

A jeles kézikönyv egy évtized óta van használatban a legtöbb hazai jogi főiskolán s nagy elterjedtségét főleg annak köszönheti, hogy módszeres és ügy megfelel a tanítási céloknak, mint a bírói gyakorlatnak. Lényegében a régi maradt az új kiadásban is, egyes részleteiben azonban sok tekintetben

kiegészítést nyert, különösen a legújabb irodalom és kuriai gyakorlat feldolgozásával. Növekedett a jogi összehasonlító anyag, a külföldi törvényművek feldolgozott anyag, gyarapodtak a régi magyar büntetőjogra vonatkozó adatok stb. A két kötet a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s ára 20 korona.

A regölés régi emlékei. A Nyelvtudományi Társaság egyik utóbbi ülésén *Vikár Béla*, népköltészetünk buzgó kutatója tartott felolvasást az újvi és karácsonyi regölés régi emlékeiről, fonográf bemutatásokkal kísérve előadását. Az összes változatok egybevetésével, nyelvészeti és népköltésztani bizonyítékok alapján arra az eredményre jutott, hogy a Dunán túl és a Székelyföldön dívó regölés ének beköszöntő része, továbbá a szarvasének s a regösök bucsomondókája már az árpádokori alapszóvegekben is benne voltak. Gondos tanulmánya során az ősi szóveg szétszórta részéből sikerült is ezt az alapszóveget helyreállítani, melyből a beköszöntő és a szarvaséneket be is mutatta. A gyönyörű szarvasének, a meglévő 160 változatból rekonstruált alakjában, mai kiejtés szerint így hangzik:

«Amott kerekedik egy fekete felhő,
Abban tollászódik egy fekete holló,
S ahol keletkezik egy sebes folyóvíz,
Annak partján vagyon egy kerek kis pázsit,
Azon legelészik csodafejű szarvas,
Csodafejű szarvas, ezer águ-bogu.
Ezer águ bogán szellez szövének
Gyujtatlan gyulada, oltatlan aluvék.»

Ennek egy részét *Vikár* megtalálta a hétélfalu csángóknál is. A regös ének dallamait illetőleg arra utalt, hogy a legegyszerűbb és legősibb dallam az, melyet a Székelyföldön énekelnek s a mely megöregedett a dunántúli változatok némelyikével és az országgyezerte ismert gyermekdalnak: «Szabad pünetek, szabad szombat, szabad szappanolni» első két sorával. Ez tehát egyik legrégibb népzenei hagyományunk.

Képek a finn nép életéből. *Bán Aladár*, ismert nevű költő s műfordító ily címmel egy jól megírt néprajzi tanulmányt bocsátott közre, mely szemléletes, világos és vonzó előadásban ismerteti a finn népet, életmódját, szokásait, költészetét stb. A szerző, ki maga is hosszabb időt töltött Finnországban, alapos tárgyszerrel s a finnek iránti meleg rokonszenvvel írta munkáját, melyet a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztálya adott ki. A képekkel is élénkített füzet ára 1 korona 80 fillér.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör» évkönyve dr. *Wallentinyi Samu* titkár szerkesztésében most jelent meg. A füzet közli *Csengely Gusztáv* «Kossuth Lajos» című versét, a kollegium épületén elhelyezett Kossuth-émléktábla leleplezése alkalmából Kossuth Lajos emlékeztető dicsőítő beszédre kitűzött pályázaton pályadíjat s dicséretet nyert műveket, s a kör belételeire vonatkozó adatokat.

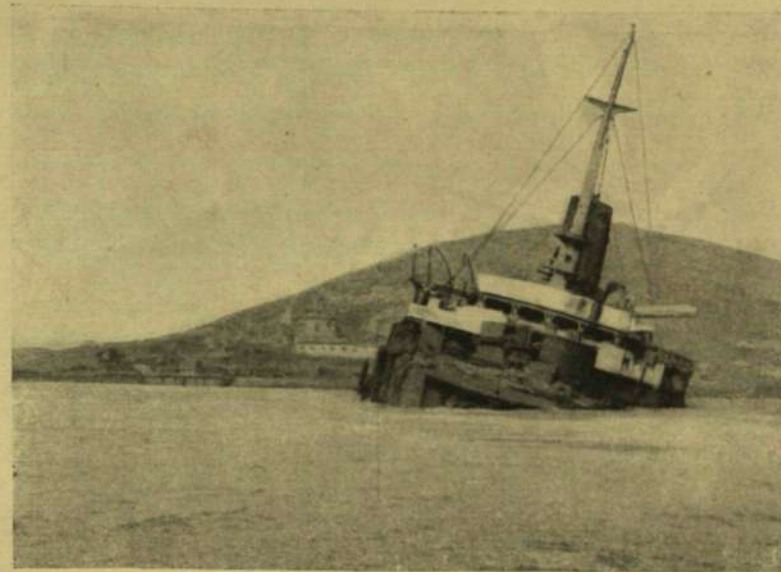
A Kossuth-szobor és a Szabadságharc szobra. Budapest főváros hatóságának két monumentális szobor fölállításáról kell intézkednie. Egyik Kossuth Lajos szobra, melyre a nemzeti adakozásból begyűlt pénz kezelését elvállalta, másik a Szabadságharc-szobor, melyre több mint húsz év előtt a város-maga kezdte meg a gyűjtést polgárai közt.

A Szabadságharc-szoborra 1891-ben hirdettek pályázatot, de kiviteltre való művet nem találtak. Most újabb pályázatot hirdettek rá és ezzel együtt Kossuth szobrára is. Április hóban kellett beküldeni a pályázó műveket. Azóta a kiválasztott itélő-

bizottság az egyes művek megbíráásával foglalkozott. *Halmos János* polgármester a bíráló közö meghívta *Bartolomé* hírs francia szobrászt is. A két szobor pályázó műveit a városligeti iparcarnok egyik részében helyezték el, s a közönség az itélet előtt nem láthatta. A bíráló-bizottságokat a polgármester május 3-ikára a Kossuth-szobrokhöz, 4-ikére a Szabadságharc-szobrokhöz hívta össze. Az előleges hírek nem szóltak valami biztatóan. A művészek úgy találták, hogy a pályázati feltételek nem végleges kiviteltre, hanem csak tájékoztatóra kívánunk terveket. Még az sem volt elhatározva, hol állítják föl a szobrokat. Lehetett úgy készíteni a terveket, hogy mind a két szobor a Szabadságharc hatalmas palotái közt lesz, de úgy is, hogy Kossuth szobra az országháza főhomlokzata előtt áll s e szerint a másik szobor egyedül kap helyet a Szabadságharc-téren.

A Kossuth-szoborra nézve a bizottság május 3-án először is megállapította, hogy a szobrot az országháza előtt állítták föl, de mivel a tér ferde és az országház homlokzatához is ferde irányból nyílnak az utcák, a szobrot nem a főbejárat előtt, hanem feljebb a Kuria palotája közelében helyezik el és az országháza fog nézni. A teret így is megfelelően kell rendezni. A bizottság a pályázatot kielégítőnek nem találta. Javasolja a bizottság, hogy a hely végső kijelölésével a szobor tervére új végső pályázatot hirdessenek. A bizottság kívánatosnak tartja, hogy azok a művészek is részt vegyenek az új pályázatban, a kik a mostaniban részt nem vettek. Javasolja továbbá, hogy egyenkint nyolczszáz koronájával a következő öt pályázót vásárolják meg: 1. Margó, Popper és Hickisch, 2. Rónay és Gerster, 3. Tóth, Pogány és Körösi, 4. Kallós és Márkus és 5. Horvay és Szamovolszky mintáit.

A Szabadságharc-szobor pályázata sem dőlt el kedvezőbben. Kiviteltre érdemes munkát nem találtak és új pályázatot hirdettek, melynek határideje azonban nem eshetik össze a Kossuth-szoboréval. A tízennyolcz pályaműből megvásárolják a következő ötöt egyenkint 800 koronával. 1. Popper, Margó Ede, Hickisch, 2. Füredi Richárd; 3. Tóth István, Pogány Móricz és Körösi Albert; 4. Rónay József és Gerster Kálmán; 5. Horvay János és

A «POBJEDA» OROSZ HADIHAJÓ A PORT-ARTURI KIKÖTŐBEN.

Szamovolszky Ödön pályaműveit, melyek közül a két első találta a bizottság legsikerültebbeknek. Megvételre ajánlják még nyolczszáz-nyolczszáz koronával Tóth—Körösi—Pogány, Rónay—Gerster, Horvay—Szamovolszky, Kallós—Márkus, Maróti Géza, Holló Barnabás és végül Gárdos—Fritz munkáit.

Nemzeti Színház. *Géczy István*, a derék népszínműíró és *Hegedűs Gyula*, legkiválóbb színészeink egyike, közös elhatározással irtak egy darabot, mely «*Enyészet*» címmel április 28-ikán került színre a Nemzeti Színházban. A szerzők ezt beszélik el drámájukban: Miklós Gábor hatalmas, izmos férfiú a régi jó világból; fia, Albert művelt ember, de beteges, szívbeteg, degenerált. Gábor felesége korán elhalt (a fiú tőle örökölhette testi gyengeségét) és most özvegyen él fiatal és menyével. Bella — ez az asszony neve — ép oly egészséges, mint apósa. S ez a fizikai megegyezés szerelmét szül kettejük között. Albert ezt látja és sejtja s mikor megbizonyosodik róla, halva rogy össze. Bella magát vádolja férje haláláért, ellenben a községi apa nem fiát gyászolja, hanem menyé szerelmét követeli. A közönség a népszerű művészek megbocsátotta darabja gyöngöségét s ki is tapsolt a függöny elé. *Márkus* Emilia az asszonyt szepnek és egészségesnek játszotta, *Szacsavay* és *Dezso József* igen jól felelt meg szerepüknek. A többi szerep merőben jelentéktelen. — Május 1-én az «*Ember tragédiája*» második szereposztásában került színre, *Ádámot Beregi Oszkár*, *Évát Hegyesi Mari*, *Luciferet Ivánni* játszotta. Beregi mélyreható tanulmányt szentelt szép föladatainak és lelkes, értelmes játéka őszinte sikert szerzett neki. Ivánni Lucifer szerepében ingadozó és bizonytalan volt. Hegyesi Mari helyenkint megindító igazsággal ábrázolta Évát. A tragédia ifjú erővel hat és mindig megtölti a színházat új hívekkel és régiakkal is, a kik nem tudnak betelni e nagyszerű látványosság élvezésével.

A Népszínházban április 30-ikán véget érték az előadások és azonnal hozzá fogtak a harmincz év előtt épült színház belsejének teljes átalakításához. Ezek a munkák félmillió koronába kerülnek; őszig azonban csak a felét végezhetik el. A színház személyzete októberig a krisztinavárosi színházban játszik. Az első előadást ott május 6-ikán tartják.

Böhm-kiállítás Aradon. A nem régen Münchenben elhalt *Böhm Pál* jeles magyar festőművész képeiből Aradon érdekes kiállítást rendeztek. Böhm ugyanis fiatal éveiben hosszabb ideig lakott Aradon. s ott festett képeiből 58 darabot sikerült összegyűjteni. A kiállítást *Nagy Sándor* tornatanár rendezte az aradi Kossuth-szobor javára.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia *Heinrich Gusztáv* elnöklésével tartott május elseji ülésén *Thury József* és *Pápai József* (vendég) tartottak fölolvast. *Thury József* levelező tag. «A török dráma-irodalom»-ról érkezett. A Mohammed hitét valló népeknek európai értelemben vett színészetük és drámairodalmuk a vallásos dogmák miatt sohasem volt. Mégis az ozmán-török nemzet kebelében a múlt század dereka táján rövid időre jeles színészet és nem közönséges dráma-irodalom támadt, mely a nyugati népek műveltségéből indult ki. A drámaírás a török elsősorban a francziától tanulta. Mint minden kezdetben, itt is sok volt a fordítás, az átdolgozás a nyugati irodalmakból. *Thury József* dolgozata első részében fejtette, mely tárgyak voltak a legkedvesebbek, mely alakok és jellemek a legkaposabbak a török drámairodalomban. Tanul-

SEBESÜLT-SZÁLLÍTÓ OROSZ KATONÁK JAPAN FOGSÁGBAN.

KÉPEK A KELET-ÁZSIAI HARCOZTÉRÉRŐL.

MÁJUS ELSEJÉN A VÁROSLIGETBEN.

mánya második részében néhány drámairól s néhány drámáról beszélt. Ezután Pápai József vendég olvasta föl: «Nyelvészeti tanulmányútam az éjszakai osztályok földén» című tanulmányát. Pápai a gróf Zichy Jenő harmadik ázsiai expedíciójában vett részt s akkor tanulmányozta az osztály nyelvet. Most kutatása főbb eredményeiről számolt be.

A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete április 30-iki közgyűlésén az intézetnek nagy gyarapodásáról szóltak az évi jelentések. Már majdnem két millió korona az intézet vagyona, oly összeg, mely évről-évre maga is jelentékeny kamatot szolgáltat, s melyet a közönség adományai évről-évre szaporítanak.

Falk Miksa elnököl a gyűlésen. A múlt évben adományokból 45,419 korona folyt be. Az intézet tiszta vagyona az 1904. év végén 1,993,476 korona, a mi az előző évhez képest 103,802 korona szaporodást jelent. A mióta fennáll az intézet, 243,998 koronát fizetett ki nyugdíj és egyéb járadék fejében, a múlt évben pedig 44,083 koronát. A rendes tagok száma 173 volt. A múlt évben a bevétel 167,118 korona, a kiadás 63,316 korona. Felsőzállás csak annyi volt, hogy Hoitsy Pál elismerést fejezzen ki az igazgatóság iránt, a nyugdíj fölemelését kívánta. Fekete Ignác titkár azt válaszolta, hogy ez a törekvése az igazgatóságnak is. — A közgyűlés után lakomára gyűltek össze.

Művészeti egyesületek közgyűlése. A Képzőművészek Egyesületének április 28-iki közgyűlése Lechner Ödön elnöklése mellett Feszty Árpádot, a jeles történeti festőt választotta meg elnöknek, a ki szép beszéddel foglalta el a helyét. Titkár Horváth Béla festőművész és országgyűlési képviselő lett. — A Nemzeti Szalon közgyűlése április 30-ikán ment végbe Vészi József elnökségével. A Nemzeti Szalon közgyűlése Székely Bertalan, Szinnyei-Merse Pál és Madarász Viktor festőművészeket az egyesület dísztagjaivá választotta. Majd Ermszt Lajos igazgató válaszolt a lefolyt művészeti év történetét és megrongált egészségére és egyéb elfoglaltságára hivatkozva, bejelentette lemondását igazgatói állásáról.

MI UJSÁG?

Jókai halálának első évfordulója május 5-ikén volt. Egy esztendeje, hogy eltűnt fényessége a magyar égről. Sírját virágok, koszorúk borítják, melyeket a ki nem alvó kegyelet halmoz fel a nagy költő csendes nyugó helye fölött. De a hervadó virág nem fejezi ki méltóképp egy nemzet halálját. Monumentális művészi emlékre van szükség s erre a gyűjtések már folyamatban is vannak.

Jókai síremlékére, szobrára az adományokat a Magyar Általános Takarékpénztár (V. József tér 14.) fogadja el. Küldenek is az ország különböző részéből, de mégis nagyon észrevehető, hogy közelünk mostani állapota mily bémítológ hat a nemes érdeklődésre. Eddig nem egészen 13,000 korona érkezett az említett pénztárhoz. Több testület, hatóság maga kezeli a megszavazott összegeket, de az eddigi adakozások mértéke ki nem elégít. A szoborbizottság legközelebb újabb intézkedéseket tesz, hogy a hazai társadalom figyelmét újból felhívja a nagy költő emlékére.

A király Budapestre érkezését az elmúlt hétre várták s ezzel együtt a politikai helyzetben beáll-

ható fordulatban is reménykedtek. A király Budapestre érkezése napját azonban még nem lehet tudni. Valószínűleg összefügg az a képviselőházban május 4-ikén nagy érdeklődés közt megkezdődött felirati vita folyásával. A régen várvavárt események közül nem történt egyéb most sem, mint hogy a képviselőház megkezdte a királyhoz intézendő felirati javaslat tárgyalását. Ez aligha tart sokáig. A többség a szabadelvűpárt ellenzékével szemben bizonyosan megszavazza; a királynak a képviselőház elnöksége fogja átnyújtani.

A szász király Bécsben. Frigyes Ágost szász király május 2-ikán este Bécsbe érkezett s a vasútnál Ferencz József király és több főherceg fogadták. A szász király látogatása a régi barátságos érzéshez csatlózik, mely királyunkat és az elhunyt Albert szász királyt régi idők óta összefűzte. A szász király mint trónörökös többször járt Bécsben, ott kötötte meg 1891 november 21-ikén a házasságát is Luiza főhercegnővel. A házasságot 1903 március 11-ikén bontották föl, a mint ez ismeretes. Frigyes Ágost király május 3-ikán reggel kíséretével a kapuczinusok sirlóijába ment, megkoszorúta Erzsébet királyné, Rudolf trónörökös és Margit főhercegnő koporsóit. (Margit főhercegnő, Károly Lajos főherceg néhai felesége, Frigyes Ágost királynak nagynéje volt.) A király azután látogatásokat tett Ferencz Ferdinánd főhercegnél és nejeinél, Hohenberg hercegnőinél, több főhercegnél, a közös külügyminiszternél. Este udvari ebéd volt. Május 4-ikén a szász király jelen volt a tavaszi díszszemlén. Királyunk vendégével együtt Ottó főhercegnél reggelizett. Délután a Burgban családi ebéd volt, este pedig nagy udvari hangver-

A SZOCIÁLIS TÁRSASÁG MENETÉNEK INDULÁSA A TISZA KÁLMÁN-TÉRRŐL.

MÁJUS ELSEJE A FŐVÁROSBAN.

seny. A szász király 10 óra után Neuberger utazott vadászatra Ferencz Ferdinánd főherceg kíséretében. Uralkodónk a pályaudvarra kísérte vendégét, hol szíves búcsút vettek egymástól.

A király és királyné szobra az országházban. Az országháza hatalmas kupolatermébe legközelebb szoborportozót helyeznek el, a király és a királyné emléksobrát, melyet jelképes alakok környeznek. E csoport mintázását Szécsi Antal kezdte meg s a művész halála után Mayer Ede szobrász fejezte be. Az emlékművet most faragják carrarai márványba Firenzében.

Költők emléke. Vajda Jánosnak, a jeles költőnek szoboremlékét állítanak szülőhelyén, a fejérmegyei Vaal községben. Holló Barnabás szobrász már elkészítette az emlékmű mintáját, melyet bronzba öntve szándékoznak fölláttatni a község főterén. — Gvadányi Józsefnek, a «Peleskei nótárius» költőjének nyugóhelyét a nyitramegyei Rácho község templomának kriptájában a falba illesztett táblával jelöli meg Nyitramegye közönsége. A táblát Gvadányi földmorbó mellképével Donáth Gyula szobrász készíti.

Nádasdy Ferencz országbíró emlékezete. A Wesselényi nádor összeesküvésében részt vett és e miatt lefejezett Zrinyi Péter és Frangepán bécsúj-hegyi sírját a horvátok tüntetőleg fölkeresik több év óta április 30-ikán, s a magyar szabadságharcosok emlékét mint horvát vértanúkat ünneplik. Nádasdy Ferencz országbíró ugyanakkor, 1671 április 30-ikán fejezték le és csontjait a vasmegegyi lékai családi sirlóiban porlanak. Az idén ezen a napon Szombathelyről, Vasmegegye több vidékéről az értelmiségből vagy kétszázan jelentek meg a sírnál, köztük számos tisztviselő. A templom előtt Somogyi József árvaszéki elnök beszélt, Kárpáthy Kelemen premontrei gimnáziumi tanár misét mondott s számos koszorút helyeztek el. A szombathelyi gimnázium felső osztályainak növendékei a Himnusz énekeltek. Az ünnepélyre a környékbeli falvakból is sokan gyűltek össze.

Nemzetközi automobil-kiállítás Budapest. A nemzetközi második automobil-kiállítást, mely léghajzási kiállítással van egybekötve, május 7-én nyitják meg a városligeti nagy iparcsarnokban. A kiállítók nagyrésze híres gyáros cég. A csarnok egyik oldalszárnyában van az automobilisták kiállítási klubhelyisége, tágas, sátorzerű terem, gyönyörűen díszítve a legszébb antik butorokkal és régi faliszőnyegekkel. Csak a klubtagok használhatják a fényes tartózkodási helyet.

Verne Gyula hagyatéka. Verne Gyulának, az elhunyt írónak fia, Michel most fejezte be atyja kéziratának rendezését. Verne hátrahagyott iratai között kilencz szindarab, több novella és regény van, így két már régebb befejezett regény, egyiknek címe: «Utazás Angliában és Skóciában», a másiké «Páris a 20-ik században». Legújabban írt munkái között hat egykötetes és két kétkötetes regény van, többnek még címe sincs. Egyiknek címe a «Tanulmányút», a mely befejezetlen maradt. Ez volt Verne utolsó munkája, czeruzával van írva, csak az első lapokat írta már át tintával. Verne mindig így dolgozott, előbb írónál írt néhány oldalt, azután átváltoztatta e közben azt, a mivel meg volt elégedve,

Fichte. Herder. Knebel. Schiller. Wieland. Amália weimari hercegnő. Luiza hercegnő. Károly Ágost Goethe herceg.

SCHILLER FÖLÖLVASSA EGY KÖLTEMÉNYÉT A WEIMÁRI TÁRSASÁGNAK A TIEFURTI PARKBAN. Fischer Ernő lithografiája Oer Theobald olajfestménye után. (Stoetner Pál kiadása Gerában.)

átírta tintával. Nantes város emléktáblával jelöltette meg a híres regényíró szülőházát és egyik utczáját róla nevezte el; szoborállítás czéljából is megmozgalm indult meg. Az ifjúság kedves írójának nevével keresztelel el egyik utczáját Amiens városa is, a melynek díszé s egy ideig polgármestere volt Verne Gyula.

Vizsketegséggel párosult bőrbajok, sömör, ecema ellen csak egy doboz valódi Erényi-lehtyol-Salyeilt gyönyört, Budapest, Károly-körút 5. szám. Bob-hashajtó a legkellemebb (10 fillér).

Rohitsch savanyukút. A közeleddő nyárral megjön az az idő, mikor minden gyógyulást kereső ember fürdőhelyet kénytelen választani. És ez azért fontos, mert összefüggésben van a jólérettel. Rohitsch savanyukút gyógyhatású forrásainál fogv. elsőrangú fürdőhely. A mi vizeinek gyógyhatását illeti, legközelebb állanak a karlsbadi forrásokhoz, azonban vegyi összetételben páratlanul állanak. Csak a múlt évben létesült ezen gyorsan fejlődő fürdőhelyen a Császárfürdő, egyike a legmodernebb és legszebb intézeteknek, fizikai gyógymódok számára, valamint a központi töltőtelep. Ugyesintén félmillió korona lett fordítva a dietetikai gyógyintézet felállítására és villanyvilágítás berendezésére. Gyomor- és májbajok, obstipatio, köszvény, ezukorbetegség, elhízás, idült hurut- és vesébajoknál Rohitsch hatása el van ismerve. Azonban különösen enyhő dái éghajlatánál fogva május, június és szeptember hónapokban az északra fekvő gyógyhelyekkel szemben határozottan előnyben részesítendő.

HALÁLOZÁSOK.

KISFALUDI LIPTHAY SÁNDORT, a műgyetem hírtelen elhunyt tanárát rendkívül nagy részvét mellett temették el május 2-ikán a Tisza Kálmán-téri gyászházból. A végtisztességadásra zsúfolásig megtelt a halottasház udvara gyászoló közönséggel. Ott volt a József-műgyetem egész tanári kara, élén Hausmann Alajos rektorral, képviselve volt a Tud. Akadémia, a Mernők- és Építész-Egylet s a Tudományegylet, továbbá számos tudományos és műszaki egyesület. A kormány részéről Zsilinszky Mihály államtitkár és Ludvig Gyula, a magyar kir. államasutak elnökegyeztetője, s közelünknek még számos jelese. A koporsó körül állott az özvegy, Lipthay Ervin mernök, az elhunyt fia, leánya, veje, továbbá Müller Kálmán főrendiházi tag, Müller László külügyi osztályfőnök, a Lipthay, Müller,

Belatiny és Balogh-családok tagjai. Általános részvét nyilvánult az elhunytak özvegye, Müller Olga, Müller Kálmán egyetemi tanár, főrendiházi tag nővére iránt, ki nagy műveltségével és gyöngéd, nőies lelkületével 30 évi boldog házasságuk alatt hű élet-társra volt elhunytak. A koporsó felett az egyházi szertartás után Nosvay Lajos műgyetemi tanár mondott meleghangú beszédet beszédet a tanári kar és a Tud. Akadémia nevében és koszorút helyezte a ravatalra. A Mernők-Egylet nevében Miklós Ödön mondott megható búcsúztatót. A kerepesi-úti temetőben a sírnál a műgyetemi hallgatók nevében Moór Jenő búcsúzott el a szeretett tanártól.

Sipeki BALÁS ÁRPÁD, a magyar-óvári gazdasági akadémia nyug. igazgatója, az Országos Nemzeti Szövetség elnöke, a magyar mezőgazdasági muzeum szervezője, ki tudományos működése mellett társadalmi tevékenységében is kivált, 65 éves korában Budapestben, május 3-ikán meghalt. A gazdasági és más egyesületeknek tagjai s az elhunyt tisztelői és barátai nagy számban gyűltek össze végtisztességén. Koporsójánál a Nemzeti Szövetség egyik elnöke Rákosi Jenő mondott beszédet, a szövetség pedig rendkívüli ülésben fejezte ki részvétét.

Elhunytak a közelebbi napokban: SZENTIVÁNYI GYULA, a budapesti kir. itélőtábla nyug. tanácselnöke, Háromszék Brassó és Fogaras vármegyék volt főispánja, a magyarországi unitárius egyház főtanácsának tagja, 64 dik évében Farnoson. — KALLAY ADOLF nyug. kir. táblai bíró, Szabolcs-vármegye volt alispánja, 77 dik évében Budapestben. — P. VILLE SÁMUEL gyűdi vikárius, volt zárdafőnök és szent Ferenc-rendi kormánytanácsos 60-dik évében Pérecseten. — VARGA MÁRK ISTVÁN atya, Ferenc-rendi pap, a veszprémi zárda másodfőnöke, 64 éves korában Veszprémben. — PRIVÁR JENŐ kegyesrendi pap, a rend maki főgimnáziumának volt igazgatója, a ki a pedagógiai irodalom terén jó nevet szerzett magának — KOZMA BÉLA ezimzetes kanonok és nagybocksói esperes-plébános 73 éves korában Nagybocksón. — GRÓF KHUEN BELLSZÉ KÁROLY, szolgálaton ki illi őrnagy, rokona gróf Khuen-Hédervár Károly volt horvát bannak és magyar miniszternek. 86 éves korában Grázban. — DR. BIRÓ GÉZA fővárosi tiszti orvos, a X. kerület iskolaszéki elnöke, 49 éves korában Budapestben. — CSERTÁN LÁSZLÓ birtokos, Zalamegye érdemes főúrja, Nemes-Apátban. — DR. GALGÓCZY EML. JÁRÁSBÍRÓ, a szent-gothárdi járásbíroságnak tisznyé évig vezetője.

Az elhunyt Galgóczy Antal tábornagynak a testvére. — BACHMANN JAKAB, a pesti izraelita kitközség főkapitánya, 71 éves korában Budapestben.

Özv. kövesdi BOÉR KÁROLYNÉ, szül. Rác Mária, 73 éves korában Déden. — Özv. CSUKLY IONÁCSZÉ, szül. Rausz Erzsébet, 49 éves korában Fehértemplomban s holttestét Szegszárdra szállították. — GARLATHY GEJZÁNÉ, szül. Edvi Ilés Aranka, a győr-sopron-ebenfurti vasút üzletigazgatójának felesége. — Özv. CHVOTKA ALBINÉ, szül. Nothaft Antónia, 60 éves korában s nagy rokonság gyászolja.

Szerkesztői üzenetek

L. G. A szerkesztőséghez beküldött kéziratok s egyéb küldemények visszaadására vagy visszaküldésére a szerkesztőség nem kötelezi magát. Ez általános szabály. Egyes indokolt esetekben, figyelemesség-ből kivétel lehet ugyan ez alól tenni, de ezt követelmény nélkül joga nincs. Ha ehhez a szabályhoz nem tartanak magunkat, akkor külön írták és le-veltárnokot kellene minden szerkesztőségnek tartani.

Nagyikinda, P. E. Nem tudjuk biztosan megmondani, Turgenyev kéredzett elbeszélése le van-e már magyarra fordítva, de nagyon valószínűnek tartjuk, hogy igen, mert ez írónak különösen régebben nagyon sok munkáját fordították le nálunk is.

Eperjes, S. A. Az angol bank bankjegyeit mindig aranypénzzel váltja be. Európai nagy bonyodalomnak esztendő a bank arany pénzfizetéseit rövid időre beszüntetheti ugyan, de erre nézve egy külön parlamenti határozatot kellene kieszközölnie. Arra még nem volt eset, hogy az arany, vagy ezüstpénznek Angliában agtója lett volna. Innen van, hogy a világ nagy tőkés birtokosai közül leginkább az angol bankban helyezték el.

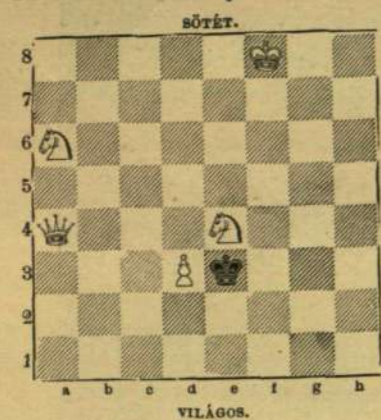
Z. S. Az angol hadsereg gyalogságának egyenruhái, valamint fegyverzetének esilgő részait, melyek csatában biztos célpontot szolgáltatnak, át akarják alakítani. Ezen átalakítás költségeit Brodick hadügy-miniszter 50 millió koronára teszi. Valószínű, hogy ezen újítást a többi európai hadseregben is követni fogják.

Nagy, helotti csend ez. Otthagyva stb. Sully-Prudhomme műveinek oly jeles fordításait, melyek esztendő biztos célpontot szolgáltatnak, át akarják alakítani. Ezen átalakítás költségeit Brodick hadügy-miniszter 50 millió koronára teszi. Valószínű, hogy ezen újítást a többi európai hadseregben is követni fogják.

Az ősz, hervadt rózsák. Igen kezdetleges dolog mind a két fordítás.

SAKKJÁTÉK.

2431. számú feladvány. Szabó János-tól.

Világos indúl a negyedik lépésre matot mond.

A 2417. számú feladvány megfejtése Wynne F. W.-től.

Világos Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Kál-a2 ... Bh5-g6: (a) 1. ... Bh5-h3 (b) 2. Fc4-f5 ... t. sz. 2. Fc4-f3 ... t. sz. 3. V mat. 3. V mat.

1. ... b. Bh5-h2 (c) 1. ... c. Bh5-h1 (d) 2. Fc4-g2 stb. 2. Fc4-h1: stb. 1. ... d. Bb7 t. sz. (e) 1. ... e. Kc4-d4 2. Fc4-e6 stb. 2. Vb1-d3 + stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. - Andorfi S. - Kovács J. - Csomogán: Német Páter. - Bakonyzentlászón: Szabó János. - Fakerten: Kintzig R. - A peiti sakk-kör.

Igazítás: A 2427 számú Górecz-féle feladványban, szerző kívánására f6-ra világos gyalog állítandó, a g7-en álló sötét gyalog pedig f7-re helyezendő.

Menyasszony-selyem

83 król frt 11.35-ig méterenként minden színből, bérmentve és már megvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték postafordulattal. Selyemgyár. Heneberg, Zürich.

Az Első Leánykötésintézet Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. sz. Alapítva 1863. Folyó év április havában 1.230.000 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 993.900 K értékű új biztosítási ajánlatot nyújtott be és 3.947.100 K értékű új biztosítási ajánlatot nyújtott be és 3.947.100 K értékű új biztosítási ajánlatot nyújtott be...

Mig eddig a régi bűrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkór, a női arzat élektelenítő patánasza s a női nem szervek folyásokkal kombinált furatos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabban PARÁDI ARSEN vízben...

Bagaria-molypapír

Legtisztább és legbiztosabb moly-ovószer. Ruhaszekrények és ládák betegesedése posztó, szőrme ruhák, selyemmel és bársonnyal bevont butordarabok betakarására.

Detsinyi Frigyes, Budapest. «A fekete kutyához».

MAGYARNAK PÉCS! NÉMETNEK BÉCS! SCHÖNWALD IMRE PÉCS 122. Magyarhon elsőrendű jövevű ékszer-, óra- és látszerész-üzlete.

SCHÖNWALD IMRE PÉCS 122. Magyarhon elsőrendű jövevű ékszer-, óra- és látszerész-üzlete. Egy igen diszes, modern uri aranylánc fényezett, 14 karátos aranyból, 25 gramm súlyban, 30 forint. Női láncok a legszebb kivitelben olcsó árban.

Salvator Lithion-forrás. Természetes vasmentes kálium hatód vese-, hólyag-, rheuma- és kővesybántalmaknál. Budapest, Eötvös utca 12. urnál.

Hogy karcsuvá lehecsünk. a nélkül, hogy egészségtelneket kitalálna volna, használják a „PILULES APOLLO“...

GERMANDRÉE. PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁBAN. Francia szabadalom. A szepség titka, ideális illatú felletlenül tartós, egészséges és diszkrét.

Próba-babákat minden kívánt nagyságban, legjobb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727. A. Bamhartner's Nig. PETER PEHAM próba-baba máterme. Wien, Goldschmidg. 10.

HASZNÁLJON KERPEL KÉZFINOMÍTÓ FOLYADÉKOT. A KEZET 3 NAPALATTI BARSONSIMÁVÁ ÉS HŐFÉHÉRE TESZI. 1 üveg 90 fillér. 4 üveg rendelésnél franko. KERPEL GYÓGYTÁR BUDAPEST, LIPÓTKÖRÚT 28.

GERŐ ADOLF főh. ndv. szállító ortop. cipész-mest. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Ajánlja készítményeit 10592. fájós lábakra. Specialista anatom. mód szerint kidolgozott gyermekcipőkben.

KEPTALÁNY.

A 15-dik számban megjelent képtalány megfejtése: Légy önmagad ura és tartsd meg kedélyedet jó és rossz napokon egyaránt.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

SUNLIGHT SZAPPAN. egyszerűsíti és megkönnyíti a ruha mosását, anélkül, hogy a szövetben kárt tenne. Idő, munka és pénz dolgában háromszoros megtakarítás.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT. Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt kívánatra a helyi képviselő: DIAMANT B. N., VI Király utca 98b szolgál.

Ló-takarók teljes nagyságban csak 95 krajcár. Minden ló tulajdonosnak nélkülözhetetlenek a mi vízmentes strapa-ló-takaróink, melyek teljes nagyságuk és különös vastag, meleg brunn gyapjából vannak készíttve, tehát a lovakat mindennemű meglühetéstől óvják és mindig egészségben tartják.

KWIZDA FERENCZ JÁN. cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító. Kerületi gyógyszerész Kornenburgban Bécs mellett. Kwizda Fluidja Kigyó védőgyógyal (TURISTA-FLUID). Régi jóhíru dízet-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére).

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros 10669. Os. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puskműves. BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2., gyár Róssa-u. 7. Dánsan ellátott rakár legújabb szerkezetű Kettős vadász-fegyverekből, golyófogóval, amerikai Winchester sértés ismétlő-fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, tüllények és vadász-szerkezetből, melyek jószágért kezesekedik.

DAVID KÁROLY ÉS FIA. doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. szám. 10651. Gyárt: Papírtányért, bonboniart és jardinet-dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat, polylak kötőgapat, stb. cs. magolásra. Hintódobozok, valamint húzott lemez-csövek készítés szerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához. Szekrénycsipke és köppládapapír legújabb szín és kivágásban.

Bámulatosan olcsó kerítések! Szülőbörmelek figyelmébe! Mezőgazdák figyelmébe! HAIDEKKER SÁNDOR sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára Budapest, VIII., Üllői-út 48. szám.

Horganyozott vassodronyó (nem kell befesteni): Körülből 5 centiméter lyukbőséggel, készletben 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 1,2, 2-, 2,2, 2,5 és 2,8 milliméter dróterősségekkel.

KWIZDA FERENCZ JÁN. cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító. Kerületi gyógyszerész Kornenburgban Bécs mellett. Kwizda Fluidja Kigyó védőgyógyal (TURISTA-FLUID). Régi jóhíru dízet-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére).

HIRDETMEYNY.

Ezennel közzétett tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magyar Kir. Szab. Osztály-sorsjáték (XVI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főosztálynak árusítás végett kiadhatók.

Table with 3 columns: Osztály, Betét, Helyezés. Columns: Első osztály (Betét 12 korona), Második osztály (Betét 20 korona), Harmadik osztály (Betét 32 korona).

Table with 3 columns: Osztály, Betét, Helyezés. Columns: Negyedik osztály (Betét 40 korona), Ötödik osztály (Betét 32 korona), Hatodik osztály (Betét 24 korona).

Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben Korona 1.000,000 (Egy millió). Az I. osztály húzása 1905 május 25. és 26-án tartatik meg. A húzások a Magyar kir. állami ellenőrző hatóság és királyi közigazgatás jelenlétében, nyilvánosan történnek.

Az asztalosok szövetkezeti Butorcsarnoka.

Butorcsarnok és hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagydíjű butorvásárló közönség figyelmét a VIII., József-körút 28. szám, Bérkocsis-utca sarok, valamint IV., Belváros, Ferenczy-ter 1. sz. a. királyi bérpalotában dusan felszerelt modern és stílusos lakberendezéseinek megtekintésére.

Rozsnyai Mátyas chininczukorkája iztelen chininből. Legjobb szer íz, valódi, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek. Láz ellen! Nem keserű! Többörösen kitüntetve, 1899-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók 36. évi kongresszusán 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Schicht-szappan

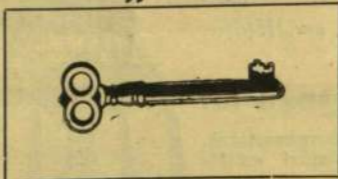
„szarvas“

vagy

„kulcs“

jegygyel

10982

Legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolesőbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva!!

Olcsó cseh ágytoll!

5 kilo: új fosztott 9,60 K, jobb 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K 36 K

Szállítás portmentes, utánvét. A kísérlet és visszavétel portmentesítés ellenében megengedjük. 11023

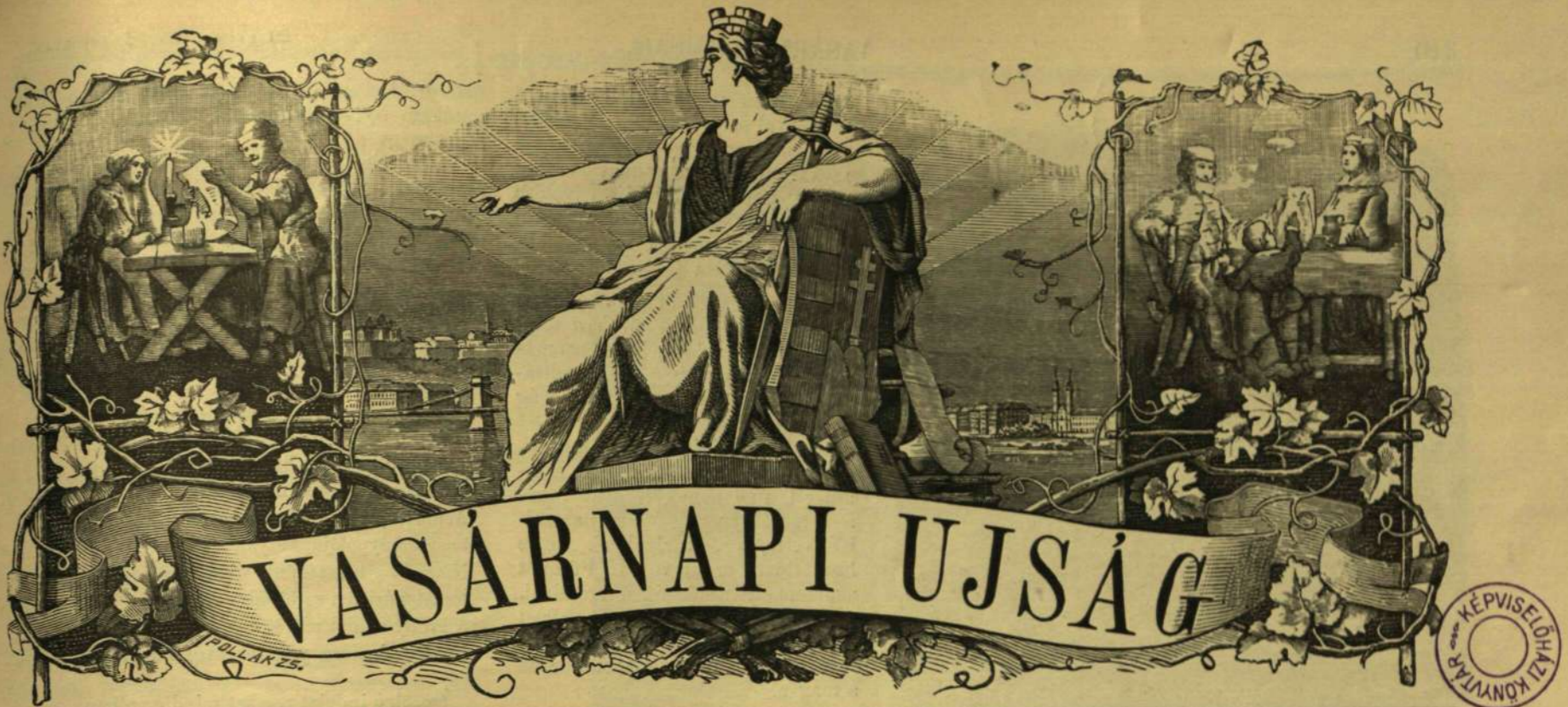
Benedikt Sachsel, Lobes 279, Post Pilsen, Böhmen.

Világhírű kintetett olmtúzi

Quargli.

Az első olmtúzi gépjármű sajgyár, mely 1839. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentve és utánvétet 3 K 70 filléért. Nagyobb megrendéseknél a legolesőbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtúzi, Bahnhof, 10821

VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁJUS 14.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírlökkel) együtt egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírlökkel) egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott vitéldíj is eszandó.

a legjobb

A LEGKELEMETLENEBB BAJOK GYÓGYSZERE

ANTIDOL

1/2 perc alatt hat.

FEJFÁJÁS NÁTHA MIGRAIN KÁBULTSÁG ellen

FEJFÁJÁS NÁTHA AMAMORÓTÓBÁJA SZÉDÜLÉS ellen

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN! és a készítőnél „Laboratorium Debreczen“ Debreczenben.

Mindenütt, minden gyógytárban kapható.

A háiban és az uton nélkülözhetetlen szerek van ellismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felbőgös, gyomorégés, székrekedés, savképzés, túlteltség érzete, gyomorgörcs, évszitalanság, katarhus, gyuladás, gyengeségi állapot, felfúvadás stb., stb. Működik mint görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztító szer.

Postán legkevesebb széküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen neto.

Kicsinybeni eladásnál a rakárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ketős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zöld apáca védjegyre: „Ich dien.“ Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsamgyártmányok viszonteladása törvényileg tilva van. 10647

Egyedüli valódi BALZSAM „Védangyal“ gyógytárban THIERRY A. Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőése

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, húzó, gyógyító stb. Legkevesebb postai széküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a rakárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapestben: Török J. dr. Egger L. I. gyógyszerész-tára; lugoson Vértess. közvetlen rendelések czimzendők: „Schutzengel Apotheke“ des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az összeg előzetes bekioldése esetén a szállítást egy nappal előbb történik, mint utánvételt és az utánvételi pótdíj is megtakarítható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos czímet megadni.

Nem hálairatok és elismerőlevelek, hanem **tények bizonyítják,** hogy a máramarosi liliom-arekenőés és arezkrem „Szerecsen“ védjeggyel a legutóbbetelenebb szépitőszert a kozmetika terén.

Semmiféle ártalmas szert nem tartalmaz. Hozzávaló liliomtej-szappan 1 darab — 80 kor. Kis tégely arekenőés 1. — Nagy tégely arekenőés 2. — Kis tégely arezkrem 2. — Nagy tégely arezkrem 4. — Liliom-arezpör bármily szízenben 1 doboz 1.60

Kapható a készítőnél: **LASZLÓ GÉZA** „Szerecsen“-gyógytárban, Máramarossziget. Főraktár: Török József gyógyszerész-tárban Budapestben, Király-utca és Andrássy-ut, valamint a Nádor gyógyszerész-tárban is.

OLDSMOBILES

a lehető legjobb a hasonló áru automobilon között.

8 lóerős utazó kocsi.

A 8 lóerős utazó kocsi nagy erővel és gyorsasággal halad hegyen, völgyön és homokos utakon. Kormánykerék, külön ülés, az összes géprészek könnyen hozzáférhetők. Erős, tartós és olcsó. 8 lóerős könnyű kocsi, 8 lóerős utazó kocsi, 10 lóerős családi kocsi, 20 lóerős 2 cillinderes családi utazó kocsi, 10 és 16 lóerős csomagszállító kocsi, 11 személyes omnibusz.

Mielőtt autóbilt vásárolna, kérjen tőlünk katalógust.

OLDS MOTOR WORKS Detroit, Michigan. 11054b

Schreher Gusztáv és Társai Budapest IV., Eskü-ut 6. (15—13.) Garage: VI., Gyár-u. 31. (21—69.)

MATTONI 11003

ERZSÉBET-SÓSFÜRDŐJE BUDAPESTEN (BUDÁN).

női bajokban, Melegpó gyógyhatású, sal bir különösen további alhasi és általános vérösszegyben, verőoszéri pangások esetén máj- és lépajokban, aranyéremben stb. **Idény április 15-től szept. végéig.** 65 fűrdőszoba; számos kellőm berendezett kényelmes vendégszoba. Vendéglő mérekektől áru ételtek és italokat. Remélő orvos: Dr. Polgár Emil. Villamos vasuti állomás. Villamos vasuti állomás.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítőszert gyengékedők, vérszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852

Külföldi. Több mint 3300 orvosi vélemény. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** Váskrolható a gyógyszerész-tárban filléres üvegben 4 K 2.50, egész literes üvegben 4 K 4.80.

Egyedül létező valódi angol

Szépitőszert a Balassa-féle valódi angol **UGORKATEJ,** mely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, bőrkátrát (milcsert), rúzot stb. és az az izmak friss idecsét, fiatalosgot kölcsönöz. Teljesen ártalmatlan. 1 üveg 2 K, ehhez agorka szappan 1 K, pouzér 1,20 kor

Főszéküli-Balassa Kornél gyógyszerész, Budapest, dési hely: Erzsébetfalva 15.

Kapható minden gyógyszerész-tárban. Főraktár Budapestben: Török József gyógyszerész-tárban Király-utca 13 és Andrássy-út 26. Dr. Egger Leó 4 Nádor-gyógytárban, VI. Váci-körút 17 sz. Zoltán Béla gyógyszerész-tárban, Szabadság-ter, továbbá a következő drogueriakban: Detsinyi Frigyes, Marokkói-utca 2. sz., Fodor Márton, VII., Király-utca 41., Lux Mihály, IV., Múzeum-körút 7., Neruda Nándor, IV., Kossuth Lajos-utca 7., Molnár és Moser, IV., Koronaherzeg-utca 11., 10843

Vas-

Somatose

VASTARTALMU HUSFEHÉRJE. Legkimagasabb, étvágygerjesztő és izomerdő erősítőszert népközelnek részére. A vas-somatose áll 2% vasat tartalmazó somatoseból organikus kötésben. 10945

Kapható gyógyszerész-tárban és drogueriakban.

Miguel de Cervantes Saavedra

CERVANTES EMLÉKEZETE.

EMBERT nem ismerhetünk meg kora és környezete nélkül. Az irodalom és a szellemi élet minden jelenségét kell tanulmányoznunk, hogy eleven képet nyerhessünk róla. Alig van művelt olvasó, a kinek lelkébe feledhetetlenül be ne lenne véve a szel-malmok ellen vitézül harczó hőbortos lovag, Don Quixote és hű csatlósa, Sancho Pansa halhatatlan alakja; de míg ők a világ minden nemzetének közkincesivé váltak, addig annak a teremő elmének, melynek képzeletéből fakadtak, s melynek ép most halás emlékezzettel hódol hazája s az egész emberiség, — sorsáról, kifejlődéséről kevesen tudnak valamit.

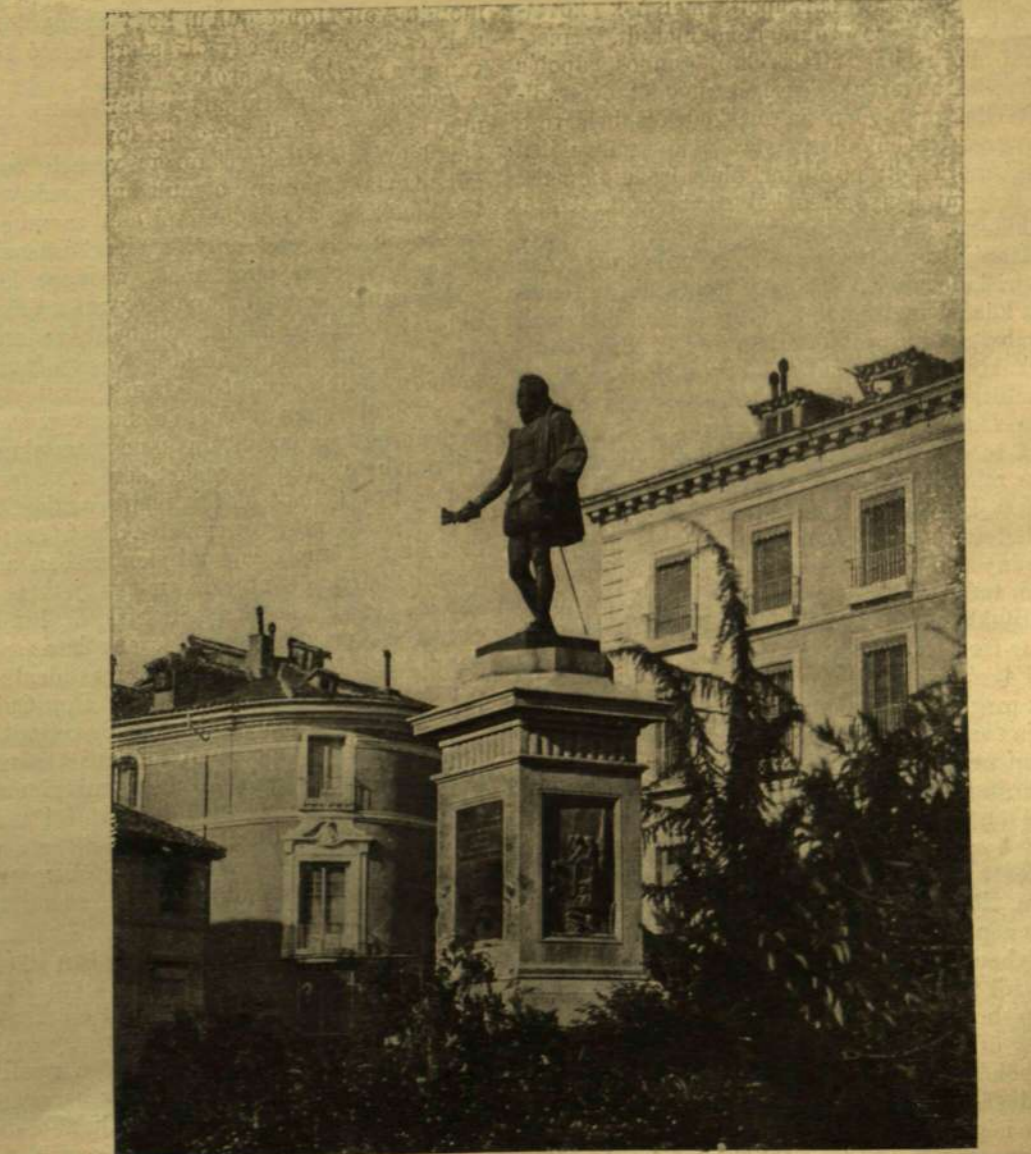
Cervantes születése idejében, a XVI. században a spanyol név gyűlöletes volt úgyiszlólván minden európai előtt. Két nagy nemzeti és vallásháború, a vizigótoké a katolikus frankok ellen s a spanyol királyoké a mórok ellen, alapította meg Spanyolországban azt a katonai és papi kasztrendszert, mely vazallusává tette

az országot, s vakbuzgó hódolatot csepegetett a spanyol nép szívébe a trón és az oltár iránt. Mint az egyház nagy diadalát hirdették az eretnekek üldözését s a mórok kiirtását még oly írók is, mint *Lope de Vega* és *Calderon*, kik mindketten az inkvizíció hívei voltak. Szerencse, hogy akad e szomorú korban egy-egy olyan név is, mely kiengesztel a történelem e sötét jeleneteivel. Ezek között legfényesebben tündöklik *Cervantes Saavedra Mihály* neve.

Nem mintha Cervantes is ment lett volna kora és környezete előítéleteitől.

Bizonyára az ő egyénisége is rávall egészben a XVII. század spanyol hidalgójára. Mint orthodox katolikus és hű alattvalója II. és III. Fülöp ő spanyol felségeinek, nem vonhatta ki magát teljesen ő sem faja és százada uralkodó eszméinek hatása alól. De őt lángelméje messze kortársai fölébe emelte e tekintetben is s képessé tette arra, hogy nagy és örök emberi igazságok inspirációit fogadja magába.

Cervantes 1547-ben született, a mikor a spanyol korona fénye és tekintélye tetőpontján állt. Már mint 23 éves ifjút, a ki egyebek

CERVANTES SZOBRA MADRIDBAN.